

2 — 1983 maj

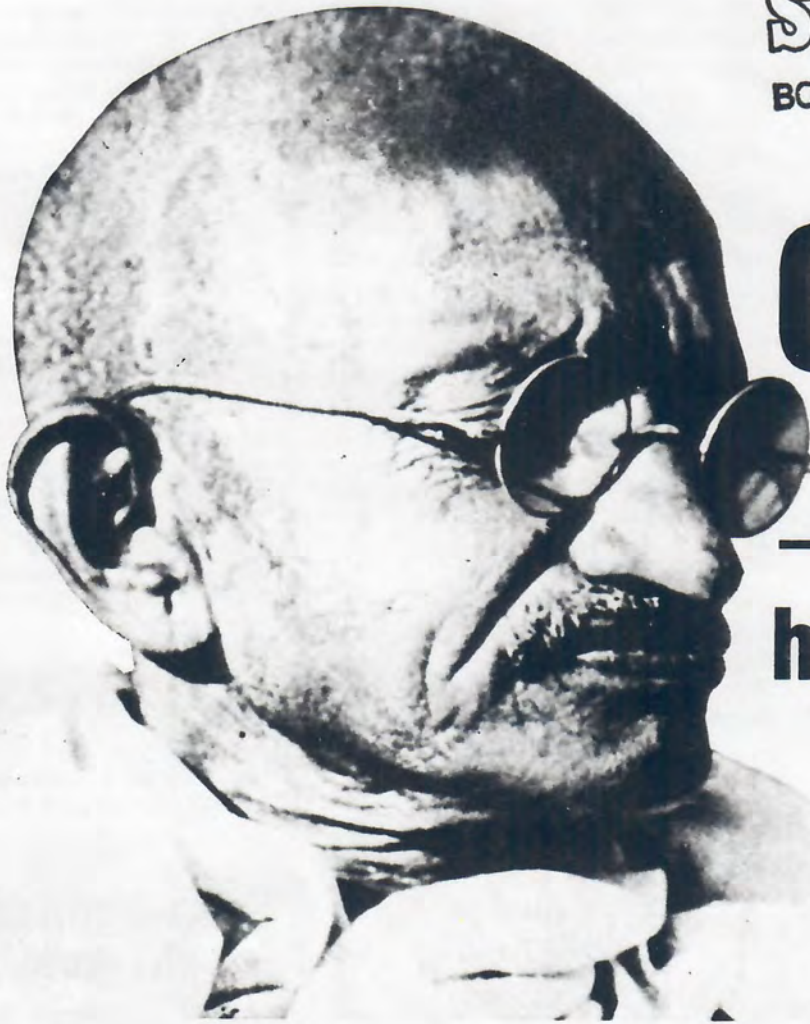
sydasien

10 kr

bulletinen

sydasien

BOX 1142, 221 05 LUND

GANDHI

— förändrade
han världen?

AFGHANISTAN — motståndets anatomi
INDIEN — århundradets strejk
Tema: KERALA

LEDARE

Indira Gandhi — go home!

I juni kommer Indira Gandhi på besök till de nordiska länderna, dock inte Sverige, även om Lennart Bodström inbjudit henne hit också.

Indira Gandhi rider högt på sin kvinoroll, på sin roll som ledare för "världens största demokrati" och i mars bättre hon ytterligare på sin prestige som förgrundsfigur vid de alliansfria staternas möte i New Delhi. Säkert kommer hon att utnyttja sin nordiska resa till att spraya mera guldfärg på sin gloria.

Sydasiensbulletinen tycker det är anledning att påminna om vissa fakta i målet:

Undantagstillståndet

Låt oss inte glömma att Indira Gandhi i strid med den indiska författningen genomtvungade ett undantagstillstånd som varade 19 månader från juni 1975 till januari 1977. Under denna period var hon ansvarig för:

Brott mot de demokratiska och mänskliga rättigheterna; fullständig presscensur, ingrepp mot domstolarnas självständighet, kvarhållande i häkte av 150 000 politiska fångar; tvångsterilisering, undertryckande av den akademiska friheten, tvångsmässig avhysning av slumminnevånare så att de blev hemlösa, ingrepp mot de fackliga rättigheterna och urskiljningslös tortyr av politiska fångar och deras familjer.

Femhundra sidor om Sydasiensbulletinen för femtio kronor!

För endast 50:- + porto = 66:50 får du mer än 500 sidor Sydasiensbulletinen i text och bild. Erbjudandet gäller restnummer av Sydasiensbulletinen från 1978 till 1981 (1977 är tyvärr slutsåld). Sätt in beloppet på **pg. 79 54 96-9** och uppge vad det gäller och ditt namn och adress så kommer paketet i din brevlåda.

2

Massmorden i Assam

Frågan är om inte Indira Gandhi också har del i ansvaret för massmorden i Assam. Hon utlyste val i delstaten trots att en massiv rörelse i årtal motsatt sig valen. Hon hade lätt kunnat få parlamentets stöd till att uppskjuta valen tills det fanns förutsättningar för att genomföra dem utan blodspillan.

Störtandet av den första folkvalda kommunistregeringen

Eftersom detta nummer till stora delar handlar om Kerala, kan det vara skäl att påminna om att när världens första folkvalda kommunistregering störtades 1959, så var Indira Gandhi nytillträdd partisekreterare i Kongresspartiet. Det är ganska väl belagt att hon organiserade de provokationer som ledde till Nambudiripad-regeringens fall. Genom en fd USA-ambassadör i Indien vet vi också att hela operationen finansierades av USA.

Protestera!

Låt inte Indira Gandhi briljera med sin falska gloria! Hon borde få samma mottagande som Reagan eller Begin skulle få om någon kom på att bjuda in dem till Norden!

Innehåll

Gandhi – förändrade han världen?	3
Assam – ett blodigt pris	8
Bangladesh – blodiga demonstrationer	11
Afghanistan – motståndets anatomi	13
Bombay – århundradets strejk	17
Tema: Kerala	22
Nyhetskrönika	38

Sydasiensbulletinen
Box 1625
221 01 LUND

Besöksadress: Råbygatan 5 (Lars Eklund)
Telefon: 046 – 13 35 68
Teknisk redaktör: Lars Eklund
Ansvarig utgivare: Thomas Bibin
Tryck: Infotryck ab, Malmö 1983
Register: PROGEK, Göteborg
ISSN 0347 – 5182

Sydasiensbulletinen ges ut fyra gånger per år. Redaktionen växlar mellan Stockholm, Göteborg och Skåne. Detta nummer ansvarar Skånegruppen för.

Prenumeration kostar 40 kr för fyra nummer (ett år). Institutioner får betala 60 kr. Vi är mycket tacksamma för stödprenumeration 100 kr. Vill man ha sig tillsänt ett enstaka nummer så kostar det 10 kr. Lösnummerpris likaså 10 kr.

Postgiro: 79 54 96-9 Sydasiensbulletinen.

Kontaktpersoner för Sydasienskommittéerna:

Stockholm:
Hammett Murphy, Råggatan 4,
116 59 Stockholm, 08-43 59 37

Göteborg:
Thomas Bibin, Erik Dahlbergsgatan 27 A,
411 31 Göteborg, 031-16 15 12

Skåne:
Göran Djurfeldt, Kullavägen 3,
232 02 Åkarp, 040-46 08 95

Uppsala:
Anders Forsberg, Fänkålgatan 3,
754 47 Uppsala, 018-25 47 27

Danmark:
Kate Holloway, Burmeistergade 27,
DK-1429 Köpenhamn K, 01-54 56 11

Sydasiensbulletinen genom pressbyrå

Allt fler prenumererar på *Sydasiensbulletinen*. Det är vi glada för, eftersom prenumeranterna utgör ryggraden i vår ekonomi. Därutöver finns vår tidskrift att köpa hos vissa bokcaféer runt om i Skandinavien. Ännu finns det dock många platser där *Sydasiensbulletinen* ännu är ett okänt begrepp. Av den anledningen har *Sydasiensbulletinen* beslutat att också från detta nummer i begränsad skala sälja även via pressbyrå. Därigenom hoppas vi nå ut till fler Sydasiensintresserade. För oss är det dock en ytterst olönsam händering. Vi vädjar därför till alla lösnummerköpare – satsa på en prenumerering på *Sydasiensbulletinen*.

och under sitt beskydd hade kvinnor och små barn. Icke-våld är inte en täckmantel för feighet, utan den främsta dygden hos den modige. Utövandet av icke-våld kräver betydligt mer mod än användandet av vålds-vapnet. Feighet och rädsla är helt oförenligt med icke-våld. En övergång från våldsmetoden till icke-våld är möjlig och ibland också ett lätt steg. Följaktligen kräver icke-våld möjligheten att kunna slå. Den är ett medvetet avsiktligt tillbakahållande av ens önskan av hämnd. Men hämnd är ändå alltid överlägset en passiv, veklig och hjälplös underkastelse. Men även hämnd är svaghet. Önskan om hämnd kommer av fruktan för ont, inbillad eller verklig. En hund skäller och biter om den skräms. En människa som inte fruktar någon på jorden skulle anse det ej värt besväret att ens uppåda ilska över någon som gagnlöst försökte skada honom. Solen utkräver inte hämnd på små barn som slänger stenar mot henne. De skadar möjligen sig själva genom en sådan handling.

Jag är övertygad om att där det endast föreligger ett val mellan feighet och våld, så skulle jag föredra våld. Följaktligen när min äldste son frågade mig vad han borde ha gjort om han varit med när jag nästan dödades vid ett överfall år 1908, om han borde ha sprungit iväg och fått se mig dödad eller om han borde använda sin fysiska styrka, vilket han kunde och ville, och försvara mig, så sa jag att det skulle varit hans plikt att försvara mig även om det skulle inneburi användandet av våld. Det var därför jag deltog i Boer-kriget, det sk Zulu-upproret och det senaste kriget. Av den orsaken försvarar jag också vapenträning för den som tror på våldsmetoden. Jag ser hellre att Indien tar till vapen för att försvara sin heder än att det, på ett feigt sätt, blir eller fortsätter vara ett hjälplöst vittne till sitt eget skändande.

Men jag är också övertygad om att icke-våld är oändligt överlägset våld, förlåtelse är modigare än straff. Förlåtelse är ett adelsmärke för en soldat. Men förlåtelsen är ädel endast när det finns makt att straffa; den är meningslös när den gör anspråk på att komma från en hjälplös varelse. En mus förläter knappast katten när den tillåter sig att bli sliten i stycken av den. Jag förstår därför känslan hos dem som med höga röster kräver välförtjänta straff åt General Dyer och hans likar. (Dyer hade det direkta ansvaret för Amritsar-massakern den 13 april 1919. Ö.a.) De skulle slita honom i stycken om de hade möjlighet. Men jag tror inte Indien om att vara hjälplöst. Jag tror inte mig själv om att vara en hjälplös varelse. Min önskan är bara att använda Indiens och min egen styrka för ett bättre syfte. . .

Jag är inte en visionär. Jag påstår mig vara en idealistisk

praktiker. Icke-våldsreligionen är ej avsedd enbart för rishis och helgon. Den vänder sig lika mycket till vanliga människor. Icke-våld är den mänskliga artens lag på samma sätt som våldet är odjurens lag. Anden är överksam i odjuret, och det känner ingen annan lag än den om fysisk styrka. Människans värdighet kräver lydnad inför en högre lag – inför andens styrka.

Jag har därför dristat mig att inför Indien hålla upp den antika lagen om självupppoffring. För satyagraha och dess utlöpare, icke-samverkan och civil olydnad är ingenting annat än nya namn för lidandets lag. Rishis, som upptäckte icke-våldslagen mitt i våldet, var större genier än Newton. De var själva större krigare än Wellington. De som själva kände vapnens bruk, insåg deras oanvändbarhet och lärde en plågad värld att dess befrielse ej kunde nås genom våld utan genom icke-våld.

Icke-våld i dess dynamiska form betyder medvetet lidande. Det betyder inte uppgiven underkastelse under förtryckarens vilja, utan det betyder ett mobiliserande av hela ens väsen mot tyrannens vilja. Ett anammande av denna varandets och existerandets lag, gör det möjligt för en ensam individ att utmana hela makten hos ett orättfärdigt imperium för att rädda sin värdighet, sin tro, sin själ och dessutom slå första spiken i detta imperiums kista eller lägga grunden för dess nyskapande.

Ahimsa är inte vägen för de rädda och ängsliga. Det är vägen för de modiga, redo att möta döden. Den som dör med svärd i hand är utan tvekan modig, men den som möter döden utan att lyfta ett finger och utan att rygga tillbaka är modigare. Men den som överlämnar sin ris-säck av fruktan för att annars bli slagen är en feg stackare och ingen anhängare av ahimsa. Han är okunnig om ahimsa. Den som, av fruktan för att bli slagen, hellre kan se sin hustru skändas är inte mänsklig utan snarare motsatsen. En sådan passar varken som man, far eller broder. Sådana människor har ingen rätt att klaga.

Dessa fall har inget att göra med den inrotade fiendskapen mellan Hinduer och Muslimer. Där det finns dårar finns det av nödvändighet skurkar, där det finns fega uslingar finns det av nödvändighet skrövlare, vare sig det är Hinduer eller Muslimer. Så har det varit även innan utbrottet av dessa lokala fiendtligheter. Frågan gäller därför inte hur en av dessa grupper bör lära sig en läxa eller hur endera gruppen bör civiliseras, utan frågan gäller hur lära en feg att bli modig."

(Övers: Thomas Arvidsson)

Vem var

GANDHI?

Mohandar Karacham Gandhi 1869–1948. Son till en indisk statsman i furstestaten Porbandhar i västra Indien. Släkten tillhörde en köpmannakast med ortodoxa seder och jainistisk filosofi (tex vägran att döda – ahimsa). Gandhi studerade juridik i London och etablerade sig som advokat i Sydafrika 1893–1914. Han ledde 1907 den första motståndskampen mot myndigheterna och lyckades delvis förbättra indiernas ställning i Sydafrika. 1914 återvände han till Indien och anslöt sig till den växande indiska självständighetsrörelsen. Han blev snart dess främste ideologiske ledare, och utvecklade sin filosofi om icke-våld, civil olydnad och bojkottaktioner mot engelsmännen. De första stora aktionerna ägde rum 1920, kort efter Amritsar-massakern (1919), och resulterade så småningom i att han fängslades (1922–1924). Men även från fängelset fortsatte Gandhi att leda självständighetskampen, bland annat genom långa fastekampanjer. Nya aktioner togs upp som tex bojkott av engelska textilier och propaganda för hemspinnerier. Gandhi tillverkade själv tråden till sina tyger vid spinrocken. Berömd är också saltmarschen, då Gandhi ledde folk ut till havet för att göra salt av havsvattnet som en protest mot att engelsmännen fördubblat saltskatten (1930). Gandhi fängslades på nytt (1930, 1933 och 1942) och hann däremellan att förhandla med engelsmännen i London 1931. Gandhi hade ett mycket stort inflytande på de andra ledarna i den indiska Nationalkongressen: Nehru, Patel m fl. Ändå kunde han inte förhindra att landet delades i en hinduisk del (Indien) och en muslimsk (Pakistan). Religiösa mord och plundringar krävde hundratals offer vid landets delning, men Gandhi lyckades med sina fastekampanjer förhindra en total katastrof när länderna blev självständiga 1947. Gandhi mördades 1948 av en grupp hinduiska fanatiker, som ansåg att Gandhi svikit den hinduiska befolkningens sak i Indien.

Lästips: En bra skildring av Gandhi och den indiska självständighetsrörelsen ges i Kar-Reinhold Haellquist och Inger Sondén Haellquists bok "Indiens, Pakistans och Bangladesh Historia". (Studentlitteratur, Malmö 1973, sid. 69–129).

SL

Mahatma Gandhi om icke-våld

Bilden av Gandhi som den lille farbrorn vid spinnrocken, pacifisten som betraktade "allt våld av ondo" för att citera en grundskolelärobok från 1980, är en förenklad och idylliserad bild. I detta utdrag från "Non-violence in Peace and War" presenterar Mahatma Gandhi själv sin syn på ahimsas väg — icke-våldets väg.

"Jag har ofta lagt märke till att svaga människor har sökt skydd bakom Kongressens politiska idéer eller bakom mina råd, när de egentligen på grund av feghet inte vågat försvara sin egen heder, eller dessas vilkas ansvar och skydd anförtrotts dem. Jag erinrar mig en händelse vid Bettiah när icke-samarbetskampanjen var som intensivast. Några bybor utsattes för plundring. De flydde och prygade sina hustrur, barn och hem åt plundrarna. När jag klandrade dem för deras feghet i att på detta sätt försumma sitt ansvar så åberopade de skamlöst icke-våldsprincipen. Jag fördömde offentligt deras uppträdande och så att mitt icke-våld fullständigt erkände våld utövat av sådana som ej kände icke-våldet och som i sin vård

Gandhi vid sin spinnrock. För honom var allt våld av ondo.

Gandhi och historien

Filmen om Gandhi är en oerhört stark upplevelse av Gandhis roll i den indiska historien. Men är det en idealistisk historieförfalskning frågar sig Staffan Lindberg i denna artikel.

Även svårflirtade historiematerialister rycks säkert med av Gandhis tal eller när Gandhi energiskt vandrar i spetsen för en folkmassa till havet för att göra salt. Man sitter där i mörkret i biosalongen och blir en del av det som händer i historien. Inte bara en passiv åskådare utan en kännande och handlande individ. Filmen gör historien närvarande – människorna "gör" historia.

Vad är nu detta? En idealistisk förvrängning av historiska fakta, gjord av en engelsk filmregissör, som också vill lämna ett bidrag till fredsdebatten i vår tid? Trollar inte regissören bort hela den historiska bakgrunden (se ruta) och hela det skeende som Gandhi är en del av (se bl a recensionen nedan)? Visar inte den sanna historien om Gandhi och den indiska befrielsekampen att Gandhi var en

romantisk idealist utan förankring i verkligheten? Ingenting hände ju som på ett avgörande sätt förändrade historiens "logik" enligt en "materialistisk" historieskrivning (se ruta intill).

Ändå lyfter filmen fram en sida i denna befrielsekamp som jag tror försumrats starkt: den mänskliga faktorn. Gandhis idéer blev till en väldig rörelse av folk mot det koloniala förtrycket. Med denna utgångspunkt får vi en kanske "idealistisk" historiebrevning, men frågan är om den är mindre sann än den "materialistiska"? (Se presentationen av en idealistisk historiebrevning.)

Kan båda perspektiven vara riktiga?

Filmrecension

"Gandhi", en film av Richard Attenborough med Ben Kingsley i titelrollen och Martin Sheen, Candice Bergen, Rohini Hattandagay m fl. Musik: Ravi Shankar. C:a 3 tim 15 min.

Man må ha vilka förväntningar som helst inför denna storfilm om Gandhi, men när man väl sitter där i mörkret rycks man ohjälpligt med i denna saga om en av de främsta i historien. Mina ögon tårades åtskilliga gånger under denna breda, episka skildring om Mohandas K (Mahatma) Gandhi från det han som 25-åring kom till Sydafrika för att arbeta som advokat (1893) tills han 1948, 80 år gammal, mördades av en hindufanatiker. Känslan, Rättframheten och Det Goda Hjärtat spelar viktiga roller i filmen som dessutom låter oss träffa de indiska toppolitikerna kring Gandhi.

Inledningsvis berättas det om åren i Sydafrika när den unge Gandhi utvecklade sin icke-väldskamp mot passlagar och diskriminering. "Civil olydnad" blev en av hörnstenarna i den lära som Gandhi själv betecknade som synnerligen aktiv och provokativ.

När Gandhi återkom till Indien under första världskriget kände han sig som en främling, och han ägnade lång tid att resa runt och lära känna sitt land. Slutsatsen av den nöd och koloniala brutalitet som mötte honom övertygade honom om motståndets och den personliga askesens nödvändighet. Snart stod han i spetsen för den kamp som huvudsakligen genom ohörsamhetskampanjer ledde till att britterna lämnade Indien 1947. Dessförinnan hade Gandhi flera gånger fastat för att förhindra våldet från indiernas sida. Och mot britterna samlade han miljoner landsmän som i trots brände engelsk-tillverkade kläder, bröt kolonialherrarnas saltmonopol osv.

Gandhi i Ben Kingsleys skepnad är mycket lättillgänglig, han är snabbtänkt, humoristisk, självvironisk, lärd och synnerligen energisk. Är detta den sanna bilden av personen Gandhi så blir hans historiska betydelse helt begriplig. Och detta är också hela filmens styrka: personen Gandhi är mycket trovär-

Stor- slam för Gandhi — åtta titlar!

Ben Kingsley, bäste manlige skådespelare för sin roll i Gandhi

dig, hans filosofi effektiv och utvecklad med pedagogisk noggrannhet. Regissören Attenborough har också lyckats med miljöskildringen, masscenerna, tonlägena, dofterna: det specifikt indiska. Det här är otvivelaktigt en påkostad storfilm med framgång. Men den sträcker sig inte utöver den traditionella västerländska filmkonsten: linjerna är klara, pedagogiska och okomplicerade – men inte på något sätt nyskapande.

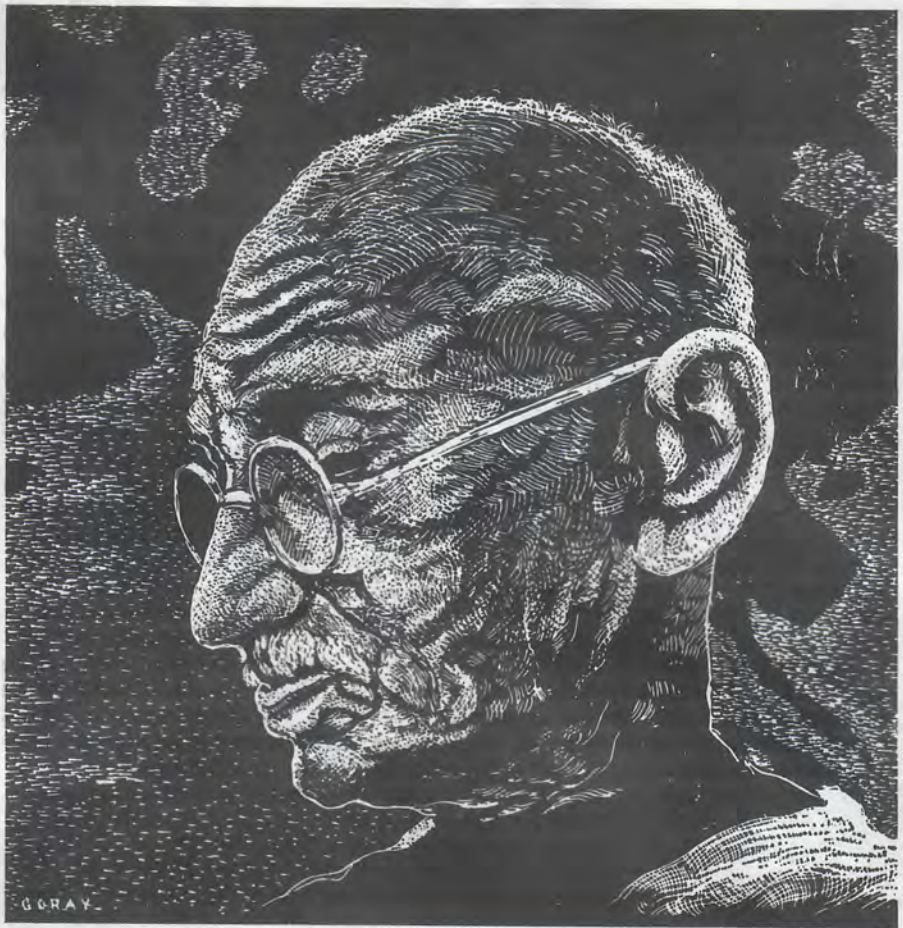
En svaghet i filmen om Gandhi är de förenklade personkaraktererna, något som Attenborough menar är ett medvetet och nödvändigt grepp (enl intervju med Nils Petter Sundgren i TV den 12/3). Ett exempel är att Gandhi trots sin starka sympati för de "orena" och de fattigaste (Harijans) förblev ett medelklassfenomen som framgångsrikt förjagade britterna men som knappast förmådde inleda en inre befrielse av de fattiga i Indien. Ändå drog han i verkligheten på sig mycket kritik

från medel- och överklassen för sitt stöd åt Harijans. I ekonomiska frågor var Gandhi dock förhållandevis konservativ till skillnad från flera av figurerna inom det dåvarande Kongresspartiets ledning. Dessa komplikationer förblir osynliga i filmen, och resultatet blir stundvis att det indiska folket blir lite väl lättstyrt av Gandhis direktiv.

Toppmännen kring Gandhi framstår som "indiskt" godhjärtade, men till skillnad från honom så har de ingen idémässig framtoning alls. I fallet Jawaharlal Nehru blir detta ett problem eftersom han nog kan betraktas som en av de större ideologerna i indisk historia. I filmen framstår han som snäll, förstående och godhjärtad – en idealisk morfar på äldre dar. Men det fria Indiens första statschef var mer än så.

Thomas Bibin

För traditionella marxister är kanske inte svaret svårt: den starka upplevelsen av Gandhi i filmen tonar bort man friskar upp sina historiekunskaper, eller hur? Men jag tror att den indiska kommunismens historia visar på en fundamental svaghet i en ensidig "materialistisk" historiesyn. Det indiska kommunistpartiet är ett av de äldsta i världen och grundades ungefär samtidigt med det kinesiska i början av 1920-talet. Båda partierna växte fram i en likartad historisk situation: kolonial utsugning grundad i en kapitalistisk världsekonomi. Men till skillnad från den kinesiska kommunismen, så är den indiska kommunismens historia historien om ett enda långt nederlag. De indiska kommunisterna arbetade under större delen av befrielsekampen inom Nationalkongressen, men ofta i opposition till Gandhis budskap och strategi. Enligt vänstern var det proletariatet i städerna som skulle leda befrielsekampen (det röda bondeupproret i Telengana fick tex aldrig någon ledning från kommunistpartiet eller officiell sanktion.) Gandhi mobiliserade folk både på landsbygden och i städerna i en enad front mot britererna. Gandhi och de andra icke-kommunistiska Kongressledarna vägrade att samarbeta med engelsmännen under andra "europeiska" världskriget och fängslades därför. Kommunisterna gav upp kampen mot kolonialmakten på order norrifrån, och upphöjdes av engelsmännen till samarbetspartners. Vem av dessa ledare som vann det indiska folkets sympati är inte svårt att räkna ut.

Den historiska bakgrunden

Sydasien började koloniserar redan under kolonialismens merkantila fas på 1700-talet och Indien utsattes för en utplundring utan motstycke av Ostindiska Kompaniet, som förvaltade kolonin. Denna kompradorkapitalistiska statsmakt inordnade också Sydasiens i den internationella arbetsfördelningen som *producent* av bomull, te, opium, jute med mera och som *konsument* av den engelska industrins produkter, framför allt textilier. Denna in- och underordning åstadkoms genom kolonialmaktens ingrepp i de interna produktionsförhållandena och i första hand genom ett nytt jordägandesystem som reglerade ägoförhållandena och garanterade privat äganderätt till jorden. Detta gynnade främst de redan tidigare dominerande samhällsgrupperna. Samtidigt blev bönderna indragna i varuproduktionen genom beskattningen: de tvingades sälja sin säd för att kunna betala den höga jordskatten, och en stor del av jordbruksprodukterna lämnade därmed byarna.

Kolonialismen underminerade på detta sätt de förkoloniala produktionsförhållandena, ofta betecknade som *jajmanisystemet*, där byn utgjorde en i stort sett självförsörjande enhet med direkta bytesrelationer mellan bönder och hantverkare. Hantverkarna som konkurrerades ut av de engelska industrivarorna, sällade sig till den växande massan av utfattiga småbönder och lantarbetare. Dessa var i hög grad hänvisade till lönearbete hos de stora jordägarna för sin försörjning.

De koloniala produktionsförhållandena gav också upphov till en ny "befolkningslag": med en hög barnadödlighet – 20 till 30 procent – måste fattigbönder och lantarbetare sätta 6–7 barn till världen för att med 80 procents sannolikhet ha en son som kan försörja dem när de inte själva orkar arbeta längre. Mot slutet av 1800-talet steg därför befolkningen kraftigt, med bland annat jordknapphet som följd.

Samtidigt stagnerade jordbruksproduktionen. Tidigare hade de lokala bevakningsanläggningarna, som är helt avgörande för risproduktionen, förvaltats av den dominerande kasten i varje by. Genom införandet av privat äganderätt till jorden försvann den kollektiva förvaltningen och de lokala bevakningssystemen förföll.

Det inhemska köpmanskapitalet överlevde kolonialismen, men i en underordnad kompradorroll, vilket innebar att indiska köpmän ingick som "junior partners" i brittiska företag eller som underleverantörer. Efter 1880 utvecklades dock, trots diskriminering från den koloniala staten, ett nationellt industrikapital (med tyngdpunkt i lätt industri) och en borgarklass som vid självständigheten hade en ganska stark och oberoende ställning både gentemot brittiskt kapital och mot den inhemska godsägarklassen.

YOUTHS!
Do You Long For
India's Liberty?
 THEN
 Carry the Message of
BOYCOTT
BRITISH GOODS
 TO EVERY HOME.

BOMBAY YOUTH LEAGUE.

En "materialistisk" historiebeskrivning

Den koloniala frigörelsekampen ledde inte fram till en social och ekonomisk förändring för de fattiga. Gandhis massrörelse utnyttjades av den indiska borgarklassen och medelklassen till att åstadkomma en fredlig övergång till självständighet, där de själva behöll den politiska och ekonomiska makten. Engelsmännen tilläts avtåga med "hedern" och fick behålla en stor del av sina ekonomiska intressen i landet. Den koloniala statsmakten och administrationen övertogs i allt väsentligt av de nya härskarna. Godsägare och nya rikebönder tog tillsammans med kapitalister som Tata och Birla makten över politiken och samhällsutvecklingen. Statlig utvecklingspolitik, transnationella bolag och deras organ (Världsbanken och IMF), och västerländska biståndsgivare, kunde inte bryta den koloniala kapitalismens grepp över den indiska ekonomin. De snarare förstärkte den. Många fakta pekar på att den indiska folkmajoriteten utsatts för en lika hård utsugning efter självständigheten som dessförinnan. De fattiga blev fattigare under 60- och 70-talet. Idag befinner sig Indien långt från den sociala och ekonomiska befrielse som Gandhi drömde om. Muslimer och hinduer ligger fortfarande i konflikt med varandra, de oberörbara diskrimineras, och den indiska statsmakten använder idag 20 gånger fler poliser än på engelsmännens tid för att undertrycka det indiska folket. Under dessa konflikter ligger klassförtrycket.

Vad Gandhi trodde och gjorde är intressant bara som en manifestation av hur "historien tar ut sin rätt". Gandhis rörelse var en produkt av de historiska omständigheterna och transformerades också av de sociala och materiella förhållandena. Gandhi lyckades inte ändra på historiens förlopp: Kanske förhindrade han en revolutionär frigörelse genom sitt sätt att behärska den indiska folkmajoriteten. I så fall var han ett uttryck för de härskande klassernas förmåga att manipulera det indiska folket.

Vad vänstern inte fattade under självständighetsrörelsen var ideologins och de sociala motsättningarnas roll. Gandhi var ett levande uttryck för det indiska folkets känslor inför kolonialismen. Han förenade tradition med en upprorskamp mot förtrycket och han fick det indiska folket med sig. I det avseendet liknar han Mao Tse Tung. Det avgörande i den kinesiska revolutionen var det proletära partiets folkliga förankring och förmåga att rätt uppfatta motsättningarna i samhället, inte minst den nationalistiska frågan. (Icke att förglömma andra faktorer som skiljer den kinesiska och indiska koloniala situationen åt.)

I Kina blev det en folklig revolution, vilket innebar en social och ekonomisk emancipation för folkmajoriteten som hittills är enastående i den f.d koloniala världen. I Indien blev det neokolonialism och fortsatt kapitalistisk utsugning. Men denna utveckling kan knappast skyllas på Gandhi och den massrörelse hanskapade. Och "spelet" om den indiska historien är inte för alltid vunnna av kapitalisterna och imperialisterna. Det är inte otroligt att arvet från Gandhi kommer att spela en betydelsefull roll i den fortsatta kampen.

Staffan Lindberg

En "idealistisk" historiebeskrivning

Det engelska kolonialväldet var hårt och omänskligt och förorsakade det indiska folket oändliga lidanden. På gamla orättvisor (som t ex förtrycket av de oberörbara) lades nya: den koloniala utsugningen av Indiens ekonomi och den rasistiska behandling av alla indier.

Den indiska oppositionen var valhänt: Moghulfurstarna splittrades genom engelsk manipulation; Sepoyupproret (1857) slogs ner med världens modernaste krigsmakt; Nationalkongressen, som bildades 1885 på engelskt initiativ, bestod mest av högt utbildade indier som pendlade mellan liberal framstegsoptimism (= förhandlingar med engelsmännen) och desperata terroristdåd utan förankring i det indiska folkdjupet. Gandhi förändrade allt detta.

Gandhis filosofi, grundad på en syntes av klassiskt indiskt tänkande, kristen liberalism och västerländsk idealism (tex Tolstoj), lade grunden till en helt ny befrielsestrategi: Passivt motstånd, icke-våld, icke-samverkan, och bojkott av engelska varor. Den lille mannen med spinnrocken, som framställer sina egna kläder, skakade plötsligt om i det engelska kolonialväldet. Gandhis strategi var ytterst en moralisk kamp: det engelska kolonialväldet skulle avslöjas som ett djupt omänskligt förtryck, också för engelsmännen själva. Britterna skulle tvingas med moraliska argument och medel. "Sanningen om förtrycket skulle göra Indien fritt". Denna strategi lade grunden till en bred folklig mobilisering av alla samhällsklasser i Indien. Medelklassledarna i Nationalkongressen följde Gandhi, när de såg hans makt över massorna. Denna befrielsekamp kunde engelsmännen inte motstå i längden. Tidigare hade britterna härskat genom att söndra (hinduer mot muslimer, furstar mot furstar, bildad medelklass mot folket, osv). Nu enade Gandhi alla dessa klasser och grupper och engelsmännens välde vittrade sönder. Från början av 30-talet kom det ena engelska reformförslaget efter det andra och snart var det bara en tidsfråga när Indien skulle bli fritt. Gandhis folkliga motståndskamp tvingade engelsmännen att ge sig på Gandhis villkor. Samtidigt förhindrade Gandhi att konflikten mellan muslimer och hinduer blev ännu värre: genom att fasta medlade han mellan de religiösa fanatikerna.

Indien blev fritt 1947 och arvet från befrielsekampen och Gandhi lever kvar än idag i Indien: i utvecklingspolitiken och i samhällslivet. Bytvecklingsprogrammen, hantverkskooperativen (textil, salt, jordbruk) och det sociala arbetet bland fattiga motiverades med Gandhis filosofi. Gandhis metoder används av moderna politiker.

Gandhi förändrade världen. Hans filosofi och politiska praktik befriade Indien från det engelska koloniala oket. Detta gav signalen till befrielsekamp i resten av den koloniserade världen.

Assams blod fläcker Indiens ansikte. Massmorden i februari på mer än 1 200 människor, mestadels kvinnor och barn kan inte sopas under mattan. Indien är med rätta stolt över sina demo-

kratiska traditioners okränkbarhet, och just därför kan inte blodbadet som orsakades av valet i Assam ignoreras. Precis som massakrerna i Shatila och Sabra i Libanon upprörde värl-

den måse nu hittills obemärkta platsnamn som Nellie och Gohpur i Assam få en outplånlig stämpel på Indiens samvete. Brotten kan inte förklaras bort.

ASSAM

Ett blodigt pris

Stödda på gevär och bajonetter genomfördes i februari mot alla protester delstatsvalet i Assam, uppe i Indiens oljerika nordöstra hörn, norr om Bangladesh. Det valet var från början en ren fars, eftersom en folklig agitationsrörelse manat till valbojkott och endast Kongresspartiet(l) och en svag vänsterallians ställde upp. Inte oväntat ledde valet till ett blodbad utan like. Detta sedan rivaliserande folkgrupper (assameser, bengaler och olika stamfolk) gått bärsärkagång på varandra.

Bakom tragiken står Indira Gandhi som genom att vinna valet i Assam (genom de bengaliska immigranternas röststöd) ville revanchera sig för de katastrofala valnederlagen i de sydindiska delstaterna Andhra Pradesh och Karnataka tidigare i år.

Vi publicerar här dels en analys av Assamvalet hämtad från tidskriften India Today, dels en kort historik av vår medarbetare.

Centralregeringen är ansvarig för brotten eftersom den framhärdat i att genomföra valet trots att det stod klart att ett blodbad var att vänta. Om premiärminister Indira Gandhi och hennes Congress(l)-regering i Delhi ärligt medgett att ett val vore ohållbart hade det funnits två möjligheter. Som fru Gandhi vet av egen erfarenhet ger den indiska konstitutionen regeringen möjlighet att införa undantagstillstånd, och därmed åsidosätta behovet av val. Och om det någonsin förelegat skäl tillräckliga för att genomföra ett lokalt undantagstillstånd vore det i det motsättningsfyllda Assam. Men, om nu ett sådant skulle vålla folklig förbittring, med tanke på fru Gandhis tidigare experiment med undantagstillstånd, så vore den andra uppenbara möjligheten att ändra på konstitutionen och skjuta upp valet. Det är meningslöst att, som fru Gandhi gör nu, skylla på att oppositionspartierna vägrade att samarbeta. Ingenting hindrade centralregeringen från att driva igenom en konstitutionsändring – och även om en sådan inte skulle gått igenom, hade regeringen genom att visa sin avsikt lättat sitt samvete.

Feltolkning

Framhärddandet i att genomföra valet var felaktigt. Misstaget gjordes därför att regeringen uppenbart trodde sig

kunna isolera de "extrema" elementen inom Assamagitationen och vinna över den tysta majoriteten som förmodades vara trötta på agitationen. Ett större taktiskt misstag kunde inte ha gjorts, inte heller en mer förödande feltolkning av stämmningsläget i Assam.

Del i skulden före detta har delstatsadministrationen som envisades med att naivt tro att de assamesiska problemen berodde på en handfull bråkmakare, och att närvaron av 150 000 beväpnade trupper skulle kunna hålla våldet på en acceptabel nivå. I själva verket kom det att bli så att trupperna, när de inte sköt på varandra, höll sig runt vallokalerna medan landsbygden lämnades åt förhärjande gäng. Måttet av det våld som förekom visar på en närsynt okunnighet hos en administration totalt avskärmat från det folk den förmodas styra.

Inte heller kan Valkommissionen undgå att fläckas ner av det regn av blod som föll över Assam i februari. Konstitutionen kräver tydligt att val bevisligen ska vara "fria och rättvisa". Om nu omständigheterna var sådana att det omöjligt gick att upprätta nya röstlängder är det uppenbart att det inte kan bli tal om att hålla rättvisa och fria val. Det är visserligen sant att det hördes dämpade varningar, men om kommissionen varit övertygad om att valet höll på att gå mot katastrof, skulle det ha räckt med en enda offentlig deklaration om att kommissionen inte längre kunde garantera va-

lets rättvisa genomförande för att kasta valbeslutet tillbaka i centralregeringens sköte.

Vad kan göras

Regeringen har nu efterlyst ett läkande grepp. Om detta är allvarligt menat måste den börja med sig själv och

1) erkänna att ett val med så lågt deltagande och så mycket spillt blod saknar moralisk giltighet. Det saknas underlag för att tillsätta en impopulär delstatsministär i Assam.

2) se till att gränsen mot Bangladesh täpps igen, att nya flyktingar därifrån stoppas effektivt, att utlänningar som anlänt till Indien efter 25 mars 1971 deporteras, att delstatens utlänningar räknas samt att nya röstlängder upprättas.

3) återuppta dialogen med inte bara studenterna i Assam utan också med ledarna för alla befolkningsgrupper vars framtid påverkas av en lösning på immigrantproblemet.

Å andra sidan måste ledarna för agitationen erkänna att också de bär ansvar för det oskyldiga blod som flutit. Det är en absurditet att förvänta sig att hundratusentals människor ska ryckas upp från sina hem där de slagit sig ned och deporteras till andra delar av landet. Det är rätt att assameserna insisterar på att utlänningsproblemet löses, men det är fel när de insisterar på krav som inte är

praktiska. Förhandlingar är av nödvändighet en process av givande och tagande, men det är just därför att det inte har fungerat som människoliv omotiverat gått till spillo.

Maktbegär orsak

Att handla rätt nu blir inte lätt, men läget i Assam har gått så långt att det krävs drastiska lösningar. Det är ett nationellt misslyckande när samhället tvingas ge efter för vad som i grunden är en liten del av landets befolkning. Det är ett misslyckande att behöva ge efter för framväxande sociala krafter, som bygger på etnisk nationalism och regionalism, krafter som totalt tagit över från den politiska och administrativa statsapparaten.

Mer än någonting annat visar Assam exempel på en demokrati som förvanskats genom maktthungriga politiker som saknar kontakt med folket och som utnyttjar det demokratiska systemet enbart för att stilla sitt eget maktbegär. Det är politikerna som från början sådde fröet till de nuvarande problemen i Assam genom att uppmuntra inflödet av illegala immigranter från Bangladesh och därefter ge dem rösträtt. Det är ironiskt att det är politikernas maktbegär, manifesterat genom centralregeringens envisa fasthållande av valet, som ledde till blodbadet i februari. Kanske kommer stämningarna så småningom att svalna, men en sak är säker: Blodbadet kommer aldrig att glömmas och de ansvariga aldrig att förlåtas.

India Today, 15.3.83)

Gammalt bengaliskt hot

Det är troligt att separatisttendenserna kommer att förstärkas alltmer i Assam. På sikt är detta ett direkt hot mot den indiska federationen.

– Stå upp, annars förlorar vi allt, det är Assam-rörelsens nya stridsrop.

Anti-indiska slogans blir allt vanligare, New Delhi och det Indien som man tillhör ses alltmer som förtryckare och utsugare.

Valet har gjort situationen alltmer explosiv och ökat splittringen i samhället. Alla problem har ställts på sin spets.

De flesta dödsoffren är från sammanstötningar mellan olika folkgrupper. Minoriteterna känner sig alltmer hotade av de militanta assameserna, och stamfolk som berövats delar av sin jord, har bränt byar och brutalt mördat hundratals assameser, många av dem kvinnor och barn. Strider mellan assameser och bengaliska immigranter har likaså krävt hundratals dödsoffer, och många andra har skjutits ihjäl av polis.

Konflikten är gammal och har en kolonial bakgrund. För 150 år sedan tog britterna med sig bengaliska

tjänstemän för att styra Assam, som var ett gammalt självständigt kungarike. Detta eftersom man ansåg att assameserna var "primitiva, lata och obegåvade".

1920 fick folkvandringen politiska övertoner då fattiga muslimer i det då odelade Bengalen uppmanades att dra norrut till Assam eftersom kongresspartiet såg dem som en röstbank. I samband med delningen av Indien – då östra Bengalen blev Östpakistan – började flyktingströmmen, som fortsatt sedan Bangladesh vann sin frihet för 12 år sedan.

Den demografiska bilden har drastiskt ändrats. Idag finns det nästan lika många bengaler som assameser, och urbefolkningen ser sin identitet, sitt språk och sin politiska makt hotad.

Enligt Assamrörelsen finns det minst 1,8 miljoner sk utlänningar utan indiskt medborgarskap upptagna på röstlängderna i delstaten.

– Vi kan inte avgöra vår egen framtid utan att få bort dem, säger man.

Bo Gunnarsson

Från studentdemonstrationerna i Dhaka

Fotograf: anonym

Blodiga demonstrationer mot militärregimen

Utan att det märkts mycket i svenska media, har militärregimen i Bangladesh utvecklats i en reaktionär riktning. Protester, framför allt från studenterna, har mötts med batonger och kulor med många dödsoffer som följd. Sydasienkommittéerna har protesterat i brev till general Ershad. (Se ruta.) Denna artikel ger en kort skildring av de senaste månadernas händelser. Den bygger på material från Bangladesh International Action Group i London. Mer material kommer i nästa nummer.

Den nya militärregimen i Bangladesh som störtade den civila regeringen i mars förra året, har utvecklats i en reaktionär riktning. Ett tecken på detta är att islamsk fundamentalism har brett ut sig i politiken. De bengaliska muslimerna har aldrig varit lagda åt fundamentalism; och den nya politiken saknar folkligt stöd.

Speciellt är det studenterna som är

missnöjda med islamiseringen av staten och utbildningspolitiken. De nya signalerna om religiös uppfostran och obligatorisk arabiska i skolorna har inte varit populära.

Mot en "iranisering"?

Oppositionen kräver upphävande av krigslagarna och återgång till demokrati.

Regimen svarar med en chockerande brutalitet mot studenterna och mot de politiska partierna.

Den första stora studentdemonstrationen ägde rum i Dhaka redan i november -82. Polisen hade beslutat sig för att knäcka demonstrationen och i ett fyra timmar långt slagsmål använde dom bambukäppar, tårgas och gevär mot de

monstranterna. Ca 150 människor skadades. Oppositionen krävde förgäves att massmisshandeln skulle utredas.

Den 11 januari i år marscherade 4 000 studenter i protest mot vad de kallar "den folkfientliga utbildningspolitiken" och för kravet på utredning av novemberhändelserna. De planerade en sit-in utanför kanslihuset i Dhaka. Åter sattes polis in. Minst 17 personer dödades och mer än 100 skadades, enligt studenternas centrala aktionskommitté.

Trots våldet samlade sig demonstranterna för att marschera till den stora moskén, Baitul Makarram, för att hålla förböner för martyrerna. Åter satte polisen in en stor och systematisk attack mot studenterna, som jagades in i universitetsbyggnaderna. Polisen gick bär-särkagång, speciellt på humanistiska fakulteten, slog och våldtog. Också lärare och annan universitetspersonal skadades och arresterades. Mer än 1 000 personer uppges ha skadats.

Dagen efter kidnappades studentledaren Mohon Raihan av folk från arméns säkerhetstjänst. Han har torterats och hålls fortfarande fängslad. Ingen vet var någonstans.

Kidnappningar och godtyckligt fängslande har blivit den normala metoden att försöka stoppa oppositionen.

I mitten på februari kulminerade oroligheterna.

Den 15 februari utlystes strejk i Dhaka och oroligheter bröt ut i hela landet. Polis och soldater öppnade eld mot folkmassor i Chittagong, Rajshahi, Khulna

och Noakhali. Omkring 30 personer dog och tusentals skadades, återigen enligt studenternas aktionskommitté.

Amnesty rapporterar tortyr

De som arresteras torteras ofta. Enligt uppgift har 14 studenter dött efter tortyr. Också Amnesty International har reagerat mot rättslösheten i Bangladesh och sänt protestbrev till Dhaka.

En hög militär har jämfört situationen med Indonesien. Generalmajor Abdur Rahman uppges ha offentligt uttalat att:

"när armén i Indonesien kan döda tusentals personer, så finns det ingen anledning för oss att frukta allmänhetens reaktioner och vara återhållsamma."

Bakom det akuta våldet ligger vardagsvåldet. Minsta protestförsök från fattiga lantarbetare och arrendatorer på landet leder idag snabbt till att armé och polis är på platsen för att upprätthålla "lag och ordning". Den nya regeringen bryr sig inte ett dyft om att levnadsförhållandena för den fattiga folkmajoriteten försämrats dag för dag.

Det är den vackra sanningen: en av världens mest biståndsberoende regimer är idag också en av de mest represiva. Det är en skandal att ett antal västländer och Världsbanken håller denna förtryckarregim under armarna genom sitt bistånd.

Göran Djurfeldt

Stockholm March 16, 1983

To
Lt. General H.M. Ershad
Chief Martial Law Administrator
Office of the CMLA
Dhaka
Bangladesh

Your Excellency,

The South Asia Committees in Sweden have as many other organizations and private Swedish citizens with growing concern followed the recent unrest and gruesome events in Bangladesh during which an unknown number of students and other civilians have been killed, and thousands of people have been arrested and tortured.

We strongly condemn the violence committed by the police and the army in Bangladesh, the imprisonment and inhuman treatment of innocent people and demand an end to all forms of repression in Bangladesh and a return to democracy.

For South Asia Committees in Sweden

Thomas Bibin
Chairman

Foto: Anders Fenge

Motståndets anatomi

Vår förståelse av situationen i Afghanistan har hittills varit relativt ytlig och byggd på alltför bristfälliga kunskaper om samhällsförhållanden och politik. Asger Christensen, dansk socialantropolog, gör i denna artikel en grundlig analys av de sociala faktorer som förklarar varför motståndet mot PDPA-regimen inte är en kontrarevolution, utan en folkligt baserad befrielsekamp.

Kriget i Afghanistan har nu pågått i mer än fyra år. Det har kostat tiotusentals i döda och sårade förutom omfattande materiell skadegörelse. Mellan 20 och 25 procent av landets befolkning har flytt till Pakistan och Iran, och kriget har också drivit många människor upp i bergen eller in till de större städerna. Samtidigt befinner sig en sovjetisk inva-

sionsarmé i landet för att upprätthålla en "revolutionär" regim, som inte kommit till makten genom en folkligt stödd revolution, utan via en militär statskupp. Varken före eller efter sitt maktövertagande har PDPA lyckats skapa en bred folkligt uppbackning eller organisation.

Trots detta har den afghanska tragedin inte framkallat ett folkligt engage-

mang i västvärlden, som tillnärmelsevis påminner om det som utvecklades under vietnamesernas befrielsekamp, eller det som alltjämt gör sig gällande apropå palestiniernas kamp för nationella rättigheter. Orsakerna till detta är många och komplexa. En av de väsentligaste är nog att den västerländska kulturens historiskt grundade motvilja mot

Afghanistan

islam, hindrar den identifikation som förutsätts för att kunna visa solidaritet. I motsats till palestinierna framhäver de afghanska partisanerna sin muslimska identitet och utlöser därigenom negativt laddade associationer till exempelvis Khomeinis Iran. Samtidigt uppfattas det folkliga motståndet mot den "revolutionära" regimen i Kabul som något som börjat som en reaktionär revolt, riktad mot en nödvändig och progressiv reformpolitik för folkflertalets bästa.

Muslimsk revolt

Men uppfattningen om de afghanska partisanerna som förkämpar för en "efterbliven" muslimsk samhällsordning och som motståndare till varje form av reformer och sociala förändringar är vilseledande.

Visst uppfattar afghanerna sina sociala värden som överensstämmande med islams principer. Men detta innebär varken att islam i Afghanistan är något entydigt eller statistiskt fenomen, eller att afghanerna är ett passivt redskap för religiösa ledares manipulationer. Där emot formuleras politiska diskussioner och stridsfrågor som regel i religiösa

termer. Islams symboler och skrifter har alltid varit tillräckligt rymliga för att kunna fungera som ram för vitt skilda politiska uppfattningar. Att åberopa islam har i sig aldrig varit tillräckligt för att mobilisera afghanerna till politisk handling, om inte det religiöst formulerade budskapet harmonierar med vad folk uppfattar som sina intressen.

Islams roll i Afghanistan idag är att skapa symboler, begrepp och ritualer som definierar motståndsrörelsens gemensamma identitet gentemot den sovjetstötta regimen i Kabul och den sovjetiska ockupationsmakten. Men samtidigt visar splittringen bland motståndsgrupperna, att det bland afghanerna varken existerar någon grundläggande enighet om hur motståndskampen ska föras eller hur det samhälle ska se ut som ska komma efter ett sovjetiskt tillbakadragande och Kabul-regimens fall.

Bakgrunden till den afghanska motståndskampen måste därför sökas i något annat och mer än bara islam. Två förhållanden har haft avgörande betydelse för det revolutionära partiets (PDPA) utveckling före kuppen och för motståndet mot och upplutningen bak-

om den nya regimen efter maktövertagandet. Det ena är motsättningen mellan statsmakt och lokalsamhälle på landsbygden. Det andra är den form för politisk organisering och konkurrens om inflytande på lokalplanet som råder inom landets största och dominerande etniska grupp, pashtoonerna. Större delen av PDPA:s medlemmar är pashtooner. Det var också bland pashtoonerna i landets östra provinser som revolten mot regimen startade.

Statsmakt och lokalsamhälle

Pashtoonerna lever i vad som förmodligen utgör det största stamsamhället i världen. Deras identitet bygger på härstamning räknad på manslinjen från en gemensam förfader. Föreställningen om gemensam härstamning utgör ett centralt element i pashtoonernas självförståelse, och har skapat en starkt utvecklad jämlikhetsideologi genom att det gemensamma ursprunget anses ge alla pashtooner samma status. Denna jämlikhetsideologi är samtidigt knuten till bestämda normer för korrekt och ärofullt beteende, som lägger avgörande vikt vid förmågan att bevara själv-

ståndighet och integritet i förhållande till andra; både gentemot andra stam-medlemmar och gentemot yttre maktinstanser som regering och administration.

Försöken att förverkliga dessa normer, att "göra pashto" som pashtoonerna själva uttrycker det, innebär att deras samhälle på en och samma gång präglas av ett permanent, om än mer eller mindre öppet, motsättningsförhållande till statsmakten, och av en intensiv konkurrens om vem som skall framstå som talesman och ledare inom de enskilda stammarna och lokalsamhällena.

Konkurrensen om ledarskap medför att släktskapsgrupper inom samma lokalsamhälle eller by som regel är splittade i rivaliserande undergrupper. Var och en av dessa består av en kärna av närbesläktade, relativt välbärgade jordägare, som konkurrerar om att knyta de mindre förmögna medlemmarna av släktskapsgruppen och lokalsamhället till sig som politiska anhängare och allierade. Om en jordägare har arrendatorer, utgör de en politisk stödgrupp på sin beroendeställning. Men bland pashtoonerna i östra Afghanistan, där jordkoncentrationen är förhållandevis låg, har ofta de större jordägarna endast ett fåtal arrendatorer. De politiska ledarnas positioner bygger på det stöd de kan få bland de mindre självägande bönderna, som utgör huvuddelen av stambefolkningen. De enskilda ledarnas eller ledargruppernas position är därför tämligen instabil, eftersom den på ett avgörande sätt betingas av i hur hög grad de kan tillgodose anhängarnas intressen. I annat fall kan de vara motiverade att skifta politisk tillhörighet och ansluta sig till en konkurrerande grupp.

Trots pashtoonernas motvilja mot statlig inblandning innebär detta lokalpolitiska konkurrensmönster, att olika afghanska regimer kunnat stärka sitt inflytande på landsbygden genom allianser med skiftande grupper av lokala ledare. Det har alltid funnits några lokala ledare som ser fördelar i ett gott förhållande till den sittande regimen, därför att det stärker deras ställning gentemot deras rivaler och ger dem bättre möjligheter att vinna anhängare genom att fungera som mellanhand gentemot myndigheterna. Så var också fallet med den nya "revolutionära" regimen. Bland pashtoonerna och i viss utsträckning även bland andra etniska grupper, blev både stödet till och motståndet mot den nya regimen i huvudsak baserat på sådana lokala konfliktgrupper, vars sammansättning skär tvärs igenom klasserna. Både anhängare och motståndare består därför av feodala jordägare, självägande bönder, arrendatorer och jordlösa.

Partiets sociala bas

Före maktövertagandet i april 1978 räknade PDPA knappast mer än 5 000 medlemmar, och dessa fanns företrädesvis i de större städerna och framför allt i Kabul. På landsbygden var partiet starkast i östra Afghanistan, där flertalet av dess medlemmar rekryterades från relativt välbärgade jordägande familjer och bestod av skollärare, lägre tjänstemän och äldre skolelever.

Denna etniska, regionala och sociala skevhet hänger ihop med att pashtoonerna som dominerande etnisk grupp också varit favoriserade när det gäller utbildningen. Tidigare hade statsapparaten i stort sett varit i stånd att ge sysselsättning åt alla som fått utbildning, men från slutet av 60-talet var detta inte längre möjligt. Samtidigt fanns bara begränsade anställningsmöjligheter i den privata ekonomiska sektorn. Besvikelsen över att utbildningen erbjöd så begränsade anställningsmöjligheter, och över den obefintliga ekonomiska och sociala utvecklingen, den utbredda korruptionen och de små möjligheterna att utöva politiskt inflytande, resulterade i en politisk radikalisering bland de utbildade. Därigenom ökade anslutningen till PDPA och andra mindre vänstergrupper. Men också till olika grupper vars opposition mot det rådande systemet grundades på ett muslimskt alternativ. Dessa återfinns idag bland PDPA-regimens motståndare och intar en framträdande roll bland exilpartitierna i Pakistan.

PDPA har varken före eller efter april-kuppen lyckats eliminera den etniskt, regionalt och socialt skeva rekryteringen till partiet. Detta beror inte enbart på tidigare regimers försök att undertrycka partiets arbete, utan också på att partimedlemmarna på landsbygden, på grund av sin sociala bakgrund, inte haft något intresse av eller möjlighet att organisera arrendatorer och jordlösa i en klassorganisation, eftersom detta skulle underminera deras egna familjers eller släktskapsgruppers maktposition i konkurrensen med lokala politiska rivaler. Det verkar heller inte som om partiet efter maktövertagandet varit i stånd att etablera lokala organisationer som lyckats bryta med de lokalpolitiska strukturerna. Där sådana organisationer upprättats har de dominerats av lokala ledare som anslutit sig till partiet.

Anslutningen till partiet har därför i praktiken fungerat som ett medel till att främja lokala familje- och släktintressen genom medlemskap i en ny alternativ organisationsform med sikte på att uppnå inflytande eller kontroll över

själva statsapparaten. Det är också karakteristiskt, att det var medlemmarna i de familjer och släktskapsgrupper, som före statskuppen var svaga i konkurrensen om lokalt ledarskap, för att de inte hade nära relationer till den dåvarande stats- och administrationsapparaten, som verkar ha dominerat bland PDPA:s medlemmar på landsbygden. Lokala ledare, med familjemedlemmar som befordrats inom administrationen eller armén efter kuppen, slöt upp bakom regimen för att det kunde stärka dem i maktkampen på det lokala planet. Omvänt intog de familjer som haft nära relationer till den tidigare regimen, eller vars medlemmar fråntagits sina poster inom administrationen eller armén, och som därför nu kände att deras ställning var hotad, en avvaktande eller fientlig hållning till de nya makthavarna i Kabul.

Nu kan man fråga sig varför de lokala ledarna bland pashtoonerna, som stödde den nya regimen, och som i några fall var feodala jordägare, inte såg sina intressen hotade då PDPA började infria sina löften om reformer. Svaret är att deras intressen i stort sett inte hotades. Varken Dekret nr 6, som avsåg att upphäva den växande skuldsättningen och förpantningen av jord, vilken i synnerhet drabbade mindre självägande bönder, eller Dekré nr 8, som gällde jordreformer, uppfattades som ett hot av flertalet större jordägare i de östafghanska distrikten. Jordreformlagstiftningen, som var regimen flaggskepp, fastställde efter afghanska förhållanden så höga maximigränser, att de tillsammans med lagarnas övriga undantagsbestämmelser innebar att flertalet – även feodala – jordegendomar bland pashtoonerna i östra Afghanistan inte berördes. Den bristande omfördelningen av jord medförde att lagen här snarare bidrog till att skapa besvikelse och misstro mot regimen bland arrendatorer och jordlösa, som i många fall emotsett jordreformen med stora förväntningar.

Revolten utlöstes av förtryck, inte av reformer

Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning reformerna faktiskt har blivit genomförda. I den afghanska pressen och radion framställdes reformlagarnas offentliggörande som om de redan var så gott som genomförda. Men senare uttalanden från högt uppsatta afghaner och ryssar visar att reformprogrammets tempo och omfattning var betydligt mer beskedlig och att reformarbetet i dag tycks ligga helt nere.

Det var emellertid inte ett motstånd

mot reformlagstiftningen som utlöste revolten. Konfrontationer mellan den nya regimen och lokalbefolkningen hade redan ägt rum i de östliga områdena innan regeringen började verkställa reformprogrammet i juli 1978. Motståndet där berodde på den dogmatism och hårdhänhet som i stor utsträckning präglade den nya regimen åtgärder på landsbygden. Många av de nya administratörerna hade inte den erfarenhet och den kännedom om lokala förhållanden som var nödvändig för att förmedla regeringens politik. Under sommaren och hösten 1978 uppstod därför vid flera tillfällen konfrontationer med delar av landsbygdsbefolkningen, som i sin tur utlöste militära vedergällningsaktioner från regimen sida med motiveringen att det rörde sig om ett "kontrarevolutionärt" motstånd.

Även andra etniska grupper än pash-tonerna involverades snabbt i sådana konfrontationer. Trots att den nya pash-tun-dominerade regimen försökte till-mötesgå de etniska minoriteternas in-tressen genom att jämställa de olika mi-noritetsspråken med persiska och pash-to, var detta inte tillräckligt för att mildra tidigare motsättningar. För den nya re-gimen blev föreningen av etniska mot-sättningar och motsättningarna till statsmakten tvärtemot skärpta, därför att den ökade sin inblandning i lokala förhållanden via pashtunska admini-stratörer, som hade ringa respekt och förståelse för andra etniska grupper.

Det väpnade motståndet uppstod så-ledes genom en rad sammanstötningar mellan regimen representanter och en större eller mindre del av befolkningen i lokalsamhällena. Detta bör snarare tolkas som ett uttryck för det traditionella motståndet mot statsmaktens inblandning i lokala förhållanden och den välgrundade misstron mot dess intentioner, som också tidigare tvingat den afghan-ska befolkningen till väpnade uppror, än som ett uttryck för motstånd mot rege-ringens reformpolitik.

Samtidigt skapade det omfattande sovjetiska civila och militära stödet till den nya regimen relativt snabbt efter maktövertagandet en växande oro för att Afghanistan var på väg att bli helt dominerat av ryssarna. Redan i början av oktober 1978, då Kabul-regeringen höll på att förlora kontrollen över ut-vecklingen i Kunar, anlände de första sovjetiska militärrådgivarna för att bistå den afghanska armén med att nedkäm-pa motståndet. Den nya regimen bero-ende av sovjetisk hjälp – ett beroende som fördjupades och blev allt mer upp-enbart i takt med att motståndet ökade – fick den således att tidigt framstå som

utlandsdominerad och anti-islamisk.

Det växande folkliga motståndet mot den nya regimen har inneburit att lokala politiska ledare, som i början såg en för-del i att stödja regimen, efterhand har kommit att hamna i en situation, där kostnaderna i form av förlorad prestige och förlorade anhängare blev större än fördelarna med att ligga väl till hos statsmakten. Några av dessa ledare har senare vänt sig emot regimen medan andra tvingats uppleva att deras an-hängare bytt sida. Regimen stöds emel-lertid fortfarande av några av dessa le-dare, och har hela tiden gjort stora an-strängningar för att behålla ett sådant stöd, genom möten med ledare från oli-ka delar av landet, genom mutor eller genom löften om att inte lägga sig i loka-la angelägenheter och genom att inte genomföra reformerna.

Splittrad motståndsrörelse

De lokala politiska organisationsformer-na har inte bara präglat anslutningen till och motståndet mot den nya regimen – de har också haft betydelse för mot-ståndsrörelsens karaktär och utgör en väsentlig förutsättning för den fortsatta splittringen inom denna. Motståndsk-ampen förs primärt genom lokala och regionala grupper, som, åtminstone till en början, vuxit fram direkt ur de lokala politiska grupperna. De motsättningar, som existerar mellan de lokala ledare som är i opposition mot regimen, får till följd att de sluter sig till olika motstånd-sorganisationer eller till något av de mus-limska exilpartier, som har huvud-kvarter i Peshawar i Pakistan.

Dessa partier har i några fall sitt ur-sprung i de islamska oppositionsgrup-per som bildades redan under monar-kin, medan andra har utvecklats ur tradi-tionella religiösa organisationer som *Naqsbandia* och *Qaderia-sufi*-ordnarna. Några av dem, tex det fundamentalis-tiska *Hizb-e Islami*, försökte redan under monarkin och Dauds republik att resa befolkningen mot regimen, men utan framgång. Först efter att den nya regi-men fått en växande del av befolkningen emot sig, har dessa organisationer vun-nit en viss folklig uppbackning och spelat en aktiv politisk roll. Men även om

exil-partierna utgör den del av mot-ståndsrörelsen som oftast omtalas i västliga nyhetsmedier, kontrollerar de av allt att döma endast en mindre del av den aktiva motståndskampen inne i Afg-hanistan. Utöver den ideologiskt moti-verade anslutningen till dessa partier är deras inflytande betingat av att de har kontakter med omvärlden som ger dem tillgång till pengar, resurser och i viss omfattning även vapen, som det är starkt behov av bland motståndsrup-

perna i Afghanistan. Som ersättning för materiellt och finansiellt stöd kan exil-partierna sedan ställa krav på politisk uppbackning från de motståndsledare som mottar hjälpen. Detta beroende och den därav följande splittringen be-klagas av flertalet afghaner. Många be-traktar exil-partierna som mer eller mindre snäva intresseorganisationer och talar ofta om dem som *spak dukan*, "de sex butikerna".

Trots detta utvecklas ett ökat samar-bete mellan de olika motståndsgrupper-na som kämpar inne i Afghanistan. Många av de politiska ledare, som eta-blerat en position före kuppen, har an-tingen dödat i motståndskampen eller flytt till Pakistan, och de som finns kvar ersätts i många fall av en ny generation ledare som vuxit fram under själva mot-ståndskampen. Några av dessa, tex par-tisanledaren Massoud i Panshir-dalen, har förmått förena de olika grupperna bakom sig samtidigt som deras partill-hörighet inte tycks åstadkomma några begränsningar i deras handlingsfrihet. Samtidigt finns också en del grundläg-gande politiska skillnader mellan mot-ståndsrörelserna, framför allt mellan de tre exil-partier som bekänner sig till en fundamentalistisk islamsk ideologi, och den övriga delen av motståndsrörelsen, som knappast någonsin kan förenas in-om en och samma organisation.

Självbestämmande versus "hi-storisk nödvändighet"

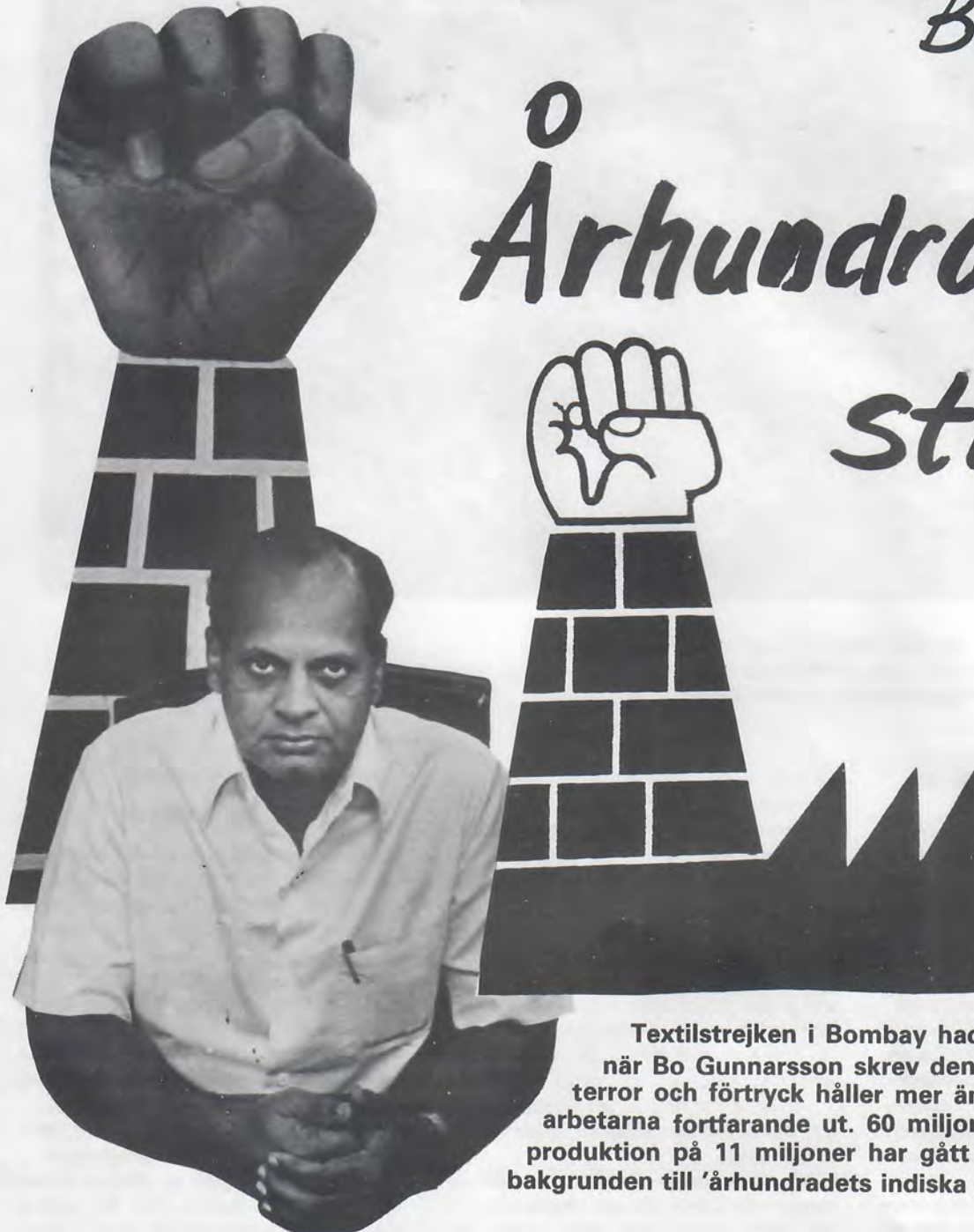
Det afghanska folkets kamp mot regi-men i Kabul och dess sovjetiska alliera-de är varken ett uttryck för muslimsk fanatism, motstånd mot varje form av förändring och reformer, eller ett resul-tat av utländsk infiltration. Den är ett stolt och självmedvetet folks försök att motsätta sig förtryck och bevara sin identitet och sin rätt till att forma sin tillvaro i överensstämmelse med sin egen kulturs värderingar.

Genom sin historia har afghanerna gång efter annan demonstrerat att de vill försvara sin livsform och kultur och inte reduceras till objekt för andras idéer om framåtskridande och om den histo-riska utvecklingens nödvändighet. De-ras avvisande av såväl den brittiska im-perialismens och den centralistiska so-cialismens civilisatoriska mission har medfört att de av båda parter blivit stämplade som barbarer, något som till syvende och sist säger mer om den västerländska utvecklingsideologin som delas av både borgerliga och marxister, än om det samhälle beteckningen kli-strats på.

Asger Christensen
(Övers. Louise Gerdes)

Bombay:

Århundradets strejk

Textilstrejken i Bombay hade pågått i 14 månader när Bo Gunnarsson skrev denna artikel. Trots polisterror och förtryck håller mer än hälften av de 225 000 arbetarna fortfarande ut. 60 miljoner arbetsdagar och en produktion på 11 miljoner har gått förlorade. Här tecknas bakgrunden till 'århundradets indiska strejk'.

– Det är vi som byggt den här stan. Alla skyskraporna, alla de moderna industrierna, allt har sitt upphov i vårt arbete. Ser du hur vi lever? I plåtskjul i slummen, under säckväv och brädbitar på trottoaren. Vi lever som vi gjort i generationer. Vi förvägras allt, vi kan inte ens leva tillsammans med våra familjer . . .

Baba Khalne, 42, textilarbetare sen 18, säljer bananer på gatan i Worli, ett av Bombays största industriområden, sen i fjol somras. Han har familjen, fru och fyra barn, kvar i byn nära Kolhapur och i Bombay delar han själv rum med 40 arbetskamrater. Sover i skift.

Han är stark, han som många andra. Textilarbetaren är Årets Man, menar tidningen "Sunday Observer".

– Det här är inte en strejk för 10 rupies eller 50. Det gäller liv eller död, inte

bara för oss utan för hela arbetarklassen.

Produktivetsåret

Textilstrejken i Bombay har pågått i 14 månader när detta skrivs. Över 400 dagar. Trots polisterror och förtryck håller mer än hälften av de 225 000 arbetarna fortfarande ut. 60 miljoner arbetsdagar och en produktion på 11 miljarder kronor har gått förlorade detta år som Indira Gandhi utnämnt till "produktivetsåret".

Textilarbetarna i Bombay har ingen strejkkassa, har aldrig haft det. De flesta är skuldsatta upp över öronen. Lever ur hand till mun.

Indira Gandhi har bestämt sig för att krossa strejkledaren dr Datta Samant

och ge textilarbetarna en läxa som varken de eller andra skall glömma.

Strejken har förklarats illegal eftersom Bombay Industrial Relations Act (BIR) från 1946 förbjuder strejker. Men textilarbetarna jämför sin kamp med frihetskampen mot britterna på 1940-talet.

Strejken är klimax på en lång våg av militanta arbetarprotester i västra Indien och kom i bakvattnet av nationella säkerhetslagen (NSA) och strejklöbuden inom s k väsentliga sektorer (ESMA), båda föranledda av IMF-lånet på 38 miljarder kronor.

– Ingen arbetare i Indien kommer att tillåtas strejka om vi misslyckas, säger Baba Khalne. Vi slåss för nästa generation arbetare också . . .

De flesta massmedia i Indien söker tiggarna ihjäl strejken, en del av dem styrs ju

Strejkmöte i Shivaji Park i Bombay med omkring hundratusen deltagare, trots att polisen hindrat många från att åkomma fram.

Föreg. sida: strejkledaren Datta Samant framför facket's symbol.

Foto: Börje Tobiasson

av textilbaronerna. Den statliga radion ger bara regeringspropagandan.

Hur många utanför landet känner överhuvudtaget till dramat i Bombay, den mäktigaste strejken som Indien nåsin upplevt?

En orsak till bristen på solidaritet utifrån är att Datta Samant, som är obunden av alla politiska partier och fackförbund, har ett rykte som "notorisk" strejkmakare som enbart kräver löneuppsättning och ofta tar till våldsmetoder. En annan orsak är att han gjort det traditionella och etablerade facket irrelevant, marxisternas CITU och kommunisternas AITUC har förlorat allt inflytande de en gång hade.

Vänstern stöder strejken utåt sett men hävdar att Samant bör avblåsa den av "omtanke på de strejkande och deras familjer som lever på svältgränsen och som inte på många år kan ta igen vad de förlorat i inkomst".

— Ett nederlag i strejken hotar att demoralisera arbetarklassen i hela landet för år framöver, säger socialisten George Fernandes.

Men strejken gäller mer än löneförhöjning. Det är en genuin strejk, många menar att den är historisk och kanske är en vändpunkt för arbetarrörelsen i Indien

Kamp för demokrati

Den är en kamp för demokrati, en kamp för att få bort ett fackförbund som påtvingats arbetarna och bli kvitt BIR-lagen som är arbetarfientlig rakt igenom och förbjuder strejker. Det är en kamp för rätten att för första gången på 37 år

få välja egna representanter.

Strejken utlystes av arbetarna själva. I oktober 1981, då RMMS ännu en gång bedragit dem, enades de om att be Datta Samant ta ledarskapet för en strejk. 500 tågade 6 km genom staden upp till hans kontor i en förort på norr och de lämnade inte platsen förrän han samtyckt.

— Vi gjorde det för vi visste att Samant aldrig skulle lämna oss i sticket, säger Lachmann Singh på Standard Mills.

Arbetarna står på sig. De tar hellre ett nederlag än en kompromiss.

— Datta Samant är vår talesman, säger Baba Khalne. Besluten fattar vi. Det är vår strejk.

För ett år sedan då jag först mötte de strejkande talade alla om "bada kranti", den stora revolutionen. Inte i revolutionära termer utan med anspelning på förändringar som skulle ge dem ett "fullt liv".

Kampan den är kvar i dag. Men många har tvingats gå tillbaka till fabriksgolvet för att kunna hålla livet i sina familjer. Ingen klagar över ansträngningar, lidande och hunger. Ingen blickar bakåt.

Istället säger man att ingenting blir som förr.

— Vi kröker inte rygg, det finns ingen återvändo . . .

Utomstående bedömare instämmer: Den gamla eran inom arbetarrörelsen i Bombay och delstaten Maharashtra är över. Vågorna kommer att skölja över hela landet. Vad som sker är ett hot för härskande klassen, och en stor kris för den etablerade fackliga rörelsen.

Vad textilarbetarna i Bombay gjort är att öppna dörrarna för nya krafter.

Vem är då Datta Samant?

Datta Samant

En fd läkare, 50 år, ledamot i delstatsparlamentet sen 1968 varav två perioder för kongresspartiet. Fruktad och hatad av industrifolk, avgudad av arbetarna. Började som socialarbetare, har på tolv år byggt upp ett eget fackligt imperium och leder nu omkring 5000 fackföreningar med 1,5 miljoner medlemmar i Bombay och industriområdet Thane-Nasik-Pune. Det är nästan lika många som marxisternas CITU har i hela landet.

Samant har organiserat fler strejker — totalt över 100 miljoner strejkdagar — och löneuppgörelser än någon annan facklig ledare i Indien. Han har kallats den "störste inkomstfördelaren" i Bombay och han har gett närmare 1 miljon arbetare löneförhöjningar som ingen trodde vara möjliga.

Under 70 års facklig kamp har Bombay, den indiska kapitalismens hjärta, sett många fenomen. Arbetarna har provat ideologier av alla färger, socialister, gandhianer, nationalister, kommunister, humanister och Shiv Sena kommunalister och förkastat dem alla när de svikit.

Datta Samant påstår att han inte har någon ideologi alls. Han hyllar bara en princip: Så mycket pengar som möjligt för arbetarna, ett just pris för deras slit.

Vänstern fnyser föraktfullt: Ren och skär ekonomism, han politiserar ju inte arbetarna, han går med på produktivtetskrav, rationaliseringar . . .

Förvisso kräver Datta Samant löneuppsättning för textilarbetarna. Till en början var

300 rupies mer per månad (genomsnittslön 650 rupies medan en städare i maskinindustrin gör 1 300) det viktigaste kravet. Men med tiden har lönekravet blivit förhandlingsbart och blivit något av en bisak. Tyngdpunkten har istället förskjutits till kraven på att RMMS och BIR-lagen skall bort. Och det är krav som man inte viker en millimeter från.

Det är krav som är politiskt farliga och som industrin i Bombay uppfattar som ett dödshot.

Gult fack

RMMS är ett gult fack och har aldrig fört arbetarnas talan. Istället har man pressat lönenivån och blundat för arbetsförhållanden som blivit allt vidrigare med åren. Man har skyddats av BIR-lagen som ger RMMS monopol på förhandlingsrätten. 70 000 daglönare har mjölkats på surt förvärvade slantar, ett krav för att de skall släppas innanför portarna. RMMS hade i somras ca 1 300 betalande medlemmar och 99 procent av arbetarna stod på Samants sida.

Flera gånger, senast 1974 och 1979, har arbetarna försökt att kasta bort RMMS från sin rygg men strejkerna har runnit ut i sanden: De egna ledarna har kompromissat.

Nu var Datta Samant den ende ledaren i synhåll.

Det är inte bara möjligheterna till radikala löneökningar som gör att militanta arbetare attraheras av Samant. Hans kampmetoder är annorlunda. Han förkastar totalt det borgerliga samhällets

legala system. Han struntar i alla arbetslagar och tidsödande procedurer, han erkänner varken arbetsdomstol eller medlare annat än då det passar honom. Han vägrar att lyssna på direktörernas argument om betalningsförmåga och han betraktar alla bokslut som manipulerade.

På papperet är textilindustrin föga lönsam och många företag hänger på konkursens brant. Maskinparken är uråldrig, produktiviteten oerhört låg. Men pengar gör man ändå och dom pumpas in i nya industrisektorer och högteknologi som ger högre vinster.

Blodavtappningen från textilindustrin kan ske enbart genom en hårt pressad lönenivå och de nya industrisektorerna kan erbjuda löner som ligger 100–200 procent högre.

Samant har också vunnit anhängare genom sin kritik mot det etablerade facket som, menar han, tänker mer på att stärka sitt politiska partis ställning än på arbetarna.

Han kan visa svart på vitt.

Under undantagstillståndet såg textilarbetarna honom bli fängslad trots att han då tillhörde kongresspartiet. Kommunistpartiets AITUC stödde Indira Gandhi och vägrade strejka liksom förstas kongressens INTUC. När Janata regerade var det marxisternas CITU och socialistiska HMS som kompromissade medan Samant fängslades. När Indira Gandhi kom tillbaka 1980 blev han åter arresterad... I Västbengalen där marxisterna styr sen 6 år har CITU tvingats till överksamhet i partiets intresse.

Vänstern har förlorat förmågan att leda en militant arbetarrörelse.

"Strejk är vårt huvudvapen", det är Samants slogan. Och han drar sig inte för långa strejker: Kapitalets strävan att knäcka honom leder ofta dithän. Härområdet stängde han tex Fiat-delägda Premiers bilfabrik med 9 000 anställda i 14 månader.

Ingen strejkkassa

Den rekordlånga textilstrejken har dock överraskat alla. Ingen trodde nånsin att de lågavlönade arbetarna skulle kunna ta en konflikt på mer än någon vecka. De hade ingen strejkkassa, inga besparingar och stor försörjningsbröda. Stat och kapital underskattade deras beslutsamhet, anade inte orkanstyrkan i deras missnöje.

Redan efter en månad menade textilindustrin att strejken var på väg att ebb ut och det har de upprepat gång på gång. Men bara 70 000 arbetare har gått tillbaka. Hungern och barnens misär tvingade dem ge upp. Ändå stödjer de strejken och tillspetsas situationen så är de lojala mot Samant.

Hur de strejkande kan uthärda? Svar: De har förberett sig mentalt på strejken i mer än två år.

Textilarbetarna är alla migranter, jordlösa lantarbetare, småbönder eller kastlösa som inte förmått klara sig på vad jorden gett dem. De står med ena benet i 8-miljonersstaden och det andra i byn där många lämnat kvar sina familjer. De kan lättare än andra industriarbetare ställa om kropp och levnadsvanor

– lönenivån har aldrig tillåtit dem "extravaganser".

Omkring 90 000 har återvänt till byarna där de försörjer sig som lantarbetare eller på beredskapsjobb. De tjänar 4–10 rupies mot 22–28 i fabriken.

De som stannat kvar i Bombay och som försörjer sig som gatuförsäljare, kulier, städare osv är de äldre jordlösa som inte har någonstans att ta vägen.

Många av textilarbetarna i byarna kommer inte att återvända till fabriken om strejken slutar med förlust.

Även om Indira Gandhi lyckas vinna konflikten så ger det bara en tillfällig andhämtning.

Våldsam politisering

En förbittrad och fientlig arbetarkass som hatar de etablerade fackförbunden och gör partiet i makten ansvarigt för nederlaget, förblir en explosiv kraft. Tvärtemot vänsterns kritik av Samant så försiggår en våldsamt politisering av arbetarklassen i västra Indien i skuggan av textilstrejken. De strejkande som återvänt till byarna får stöd av sina egna – de lika förtryckta lantarbetarna. Dessa de fattigaste i byarna har samlat in spannmål värt 20 miljoner kr åt sina kamrater i Bombay . . . Ingen av dem tror längre ett ens på regimens vackra ord, man har förlorat illusionen om att Indira, som framställer sig som de fattigas beskyddare, skall ingripa till deras förmån.

I Bombay jäser det och många fruktar att de strejkande och slumbefolkningen kan förlora tålmod och revoltera.

Textilstrejken har avslöjat både regimen och vänstern, CPI och CPM får allt svårare att förklara på vad sätt de är arbetarklassens partier och de har lämnats på efterkälken av militanta arbetare.

Det betyder nu inte att hela vänstern gjort bort sig. Sedan kommunistpartiet splittrades 1964 har ett litet parti, Lal Nishan, varit verksamt i Maharashtra och de spelar nu en huvudroll i strejken. Kadrer ur Lal Nishan åker runt i byarna och håller stridsmoralen uppe samtidigt som de håller på att skapa en massbas där. Strejken har också för första gången gett en marxist-leninistisk rörelse rotfäste i Bombay.

Skärpta klassmotsättningar

Politiseringen är så kraftig att kongresspartiets bossar redan uttryckt oro för nästa val och 200 av dess folkvalda i delstaten har vädjat till Indira Gandhi att göra upp med arbetarna.

Vore det val i dag så skulle Kongressen i det närmaste utplånas i södra Maharashtra, ett traditionellt fäste för partiet där de flesta textilarbetarna hör hemma. Många kongresspolitiker har gjort karriär genom RMMS och de ser sin politiska framtid i fara.

– Även de mest opolitiska arbetare förstår hur utnyttjade och bestulna de är, säger Yashwant Chavan, ledare för Lal Nishan som vid nyåret fängslades enligt nationella säkerhetslagen. De hatar RMMS som hindrar dem från ett bättre liv, deras förbittring kan inte neutraliseras med gåvor eller löften.

Ja, to m Datta Samant själv förefaller ha politiserats av textilstrejken och trycket från arbetarna kan tvinga honom att i framtiden gå än längre, dvs utmana den kapitalistiska struktur som vållar och vidmakthåller orättvisor och förtryck.

– Samant har hittills varit en katalysator, säger Chavan. Om han har ambitioner att leda den fortsatta kampen så måste han nog utmana kapitalets kon-

troll av fabriksgolvet och av arbetarnas liv i slummen. Textilstrejken skärper klassmotsättningarna som ingen konflikt tidigare och arbetarna kommer att ställa allt större krav. . .

Textilbaronerna motarbetar alla försök att nå en lösning av konflikten. Man tror sig ha segern inom räckhåll. Ett halvår eller ett år till och man har med RMMS' hjälp rekryterat svartfötter nog för tre skift.

De som tror på arbetsfred i Bombay i framtiden biter sig i tummen.

DANSK LO-SKANDAL

Indiska regeringen blir alltmer arbetarfientlig. Strejkförbud råder inom sk väsentliga sektorer (ESMA), nationella säkerhetslagen (NSA) tillämpas i ökad utsträckning mot fackliga aktiviteter. Polis och paramilitära styrkor används alltmer ogenerat för att slå ned strejker. Kamp för minimilön gör en lantarbetare kriminell i regeringens ögon. Han stämplas som naxalit, fängslas eller förklaras som fredlös och skjuts ned eller avrättas.

I detta läge har danska LO ingått ett avtal med regeringspartiets landsorganisation INTUC om stöd på 18 miljoner dkr för utbildning av fackliga ledare.

Projektet har vållat förbittring och protester från indiska arbetarrörelsen. Danska LO beskylls för politisk intervenering och strejkbryteri.

Bland de fackförbund som får del av det danska biståndet är textilbranschens RMMS, som i Bombay aktivt bekämpar den mäktigaste strejk landet någonsin upplevt. (Se artikel).

Fackledare i Bombay ser det som en spottloska i ansiktet på indiska arbetare. "Vi hade hoppats på en solidaritetsförklaring. Det här är ju inte klokt."

Jørgen Hansen, danska LO:s representant i New Delhi, är av annan

mening: "hjälp kommer indirekt hela arbetarrörelsen till godo. Och RMMS i Bombay försäkrade mig att de har 130 000 medlemmar och att de strejkandes krav är realistiska."

RMMS kan redovisa medlemsavgifter från 1 300 man och strejken har varit total.

Jørgen Hansen: "Jag anser att vi stödjer ett bra projekt."

Detta ställer en del frågor om internationell facklig solidaritet. Danska LO har bekant färg. Var står svenska och norska? Vad säger de skandinaviska beklädnadsförbunden?

Bo Gunnarsson

Intervju: DATTA SAMANT

Den som försöker placera Datta Samant på en politisk rangskala får vissa problem. Hans kontor domineras av en stor träskulptur av Ganesha, elefantguden och en bild av Krishna. I väntrummet hänger foton av Indira Gandhi, Morarji Desai, superkändisen och skådisen Amitabh Bachan, Mao Zedong och Rajneesh i en skön blandning med gudar och gudinnor.

– Nej, jag är inte religiös, skrattar Samant. Det är arbetarna som önskar mig lycka till . . .

Det är folkt långt ut på gatan den här dagen. Mest jobbbara men också direktörer som vill diskutera avtal.

Vi möter honom dagen efter det han signerat avtal som ger 1 800 arbetare vid fyra petrokemiska och farmaceutiska industrier på ökt med 500 rupies i månaden, mer än 40 procent upp.

Väntade du att textilstrejken skulle bli så här långvarig?

Samant: – Ja, från första början sa jag till arbetarna att vara beredda på den längsta strejk Indien upplevt. Fabriksägarna vet inte vad fack och facklig kamp är för dom har i alla tider varit överbeskyddade. Bombay Industrial Relations

Act (BIR) från 1946 förhindrar och förbjuder strejker och ger dem ett gult fack, RMMS. Ägarnas mentalitet är kvar på 1940-talet, de tror de kan göra vad de vill. De kan ta in maskiner, sparka folk . . . De har alltid plockat ur statskassan, manipulerat bokslut, kört företag i konkurs för svarta pengar, smusslat undan miljoner . . . I andra sektorer har de vants vid strejker av etablerade fackförbund som de kunnat lösa ut för 4–40 rupies löneök. De har vant sig vid det traditionella fackets svagheter, de har inte fruktat en konflikt. De trodde heller inte att textilstrejken skulle pågå mer än några veckor.

Du menar alltså att betalningsförmågan finns?

Samant: – Visst. Företagen är misskötta, i många fall med avsikt. Regeringen skulle ha gripit in för länge ren om de inte fått så mycket svarta pengar från de här gossarna. Inte i något fall vållas krisen av arbetarnas krav på rättfärdiga löner. Varför skulle arbetarna lida för dessa gnidna individers spekulationer?

Varför har då inte Indira Gandhi agerat för att få slut på strejken, textilarbetarna har ju alltid varit Kongresspartiets

röstbank?

Samant: – Regeringen tycks tro att en seger för textilarbetarna skulle leda till förlamande strejker över hela landet. De vet ju hur stort missnöjet är. Därför tar de konfrontationen med oss. Men de inser inte att arbetarna blivit starkare, att de har förmågan att uthärda oerhörda påfrestningar. Indira Gandhi vill troligen också krossa mig personligen, jag står ju för en farlig trend i arbetarrörelsen.

Om det etablerade facket tappar greppet över arbetarklassen så är det en förlust också för etablissemangen och systemet. Vad kommunisterna inte förstått än är att textilstrejken inte är enbart textilarbetarnas kamp utan hela arbetarklassens. Indira Gandhi är anti-arbetare, hon vill lära dem en läxa . . .

Du tror på den privata sektorn och anser att företagen skall tillåtas göra en rimlig förtjänst?

Samant: – Ja, vår erfarenhet av statlig företagsamhet är inte precis den bästa. Den statliga sektorn är oerhört vanskött, det är en skandal. Regeringen har också försummat både priskontroll och lönepolitik. Utan skäliga löner är det orimligt att begära höjd produktivitet. Jag har inget emot att binda löneförhöjningar vid prestationskrav, erfarenheten visar att tillverkningsökningen i 90 procent av de företag som tecknat avtal med oss.

Vad anser du om den kommission som regeringen utsett?

Samant: – Behöver vi en kommission för att studera arbetarnas krav på mer ledighet? Textilarbetarna har 25 dagar ledigt om året, därav fem betalda. I andra sektorer ger man 50, tio av dem betalda. Ändå har fabriksägarna mage att klaga över hög frånvarofrekvens. Tacka för det, arbetsmiljön är mördande. Textillungor, TB, astma . . . Jobbarna måste få rätt till vila. Och behövs det en kommission för att uttala sig om de 70 000 daglönare som vi kräver fast anställning åt? Många av dem har jobbat i samma fabrik i 15–20 år som "temporärt anställd". Kommissioner och medlare har som enda avsikt att förhala och förhala, att svälta ut arbetarna. Strejken har varit 100-procentig. Ändå vägrar textilbaronerna att erkänna mig som arbetarnas talesman. De vill varken se, höra eller veta.

Varför har de sk progressiva fackförbunden misslyckats i Indien?

Samant: – De tjänar sina partiers syften mer än arbetarnas sak. De är inte sina egna, de är bihang. Och partierna ser arbetarna som sin "massbas" men gör ingenting för dem. Snack leder ingenstans, man uppnår inga ekonomiska förändringar i parlamentet. Som jag ser det har parlamentarismen fått de röda att förblöda. I dag representerar de inte någon. Det borde gå att förena politik och fack även om det finns inbyggda motsägelser. Men i Indien går det inte, det har utvecklingen avslöjat.

Indiens käm – pande Kerala

På en husvägg propagerar CPI(M), det marxistiska kommunistpartiet, inför delstatsvalet i maj 1982. Högerfronten ledd av Indiras Kongressparti segrade i valet men CPI(M) blev största enskilda parti.

Sedan årtusenden har kryddor och ideologier fraktats över haven från och till den indiska delstaten Kerala vid Malabarkusten, längst nere i sydväst på subkontinenten. Kristendomen slog tidigt rot här, liksom islam. Och Kerala skrev världshistoria när kommunisterna segrade i delstatens första allmänna val 1957.

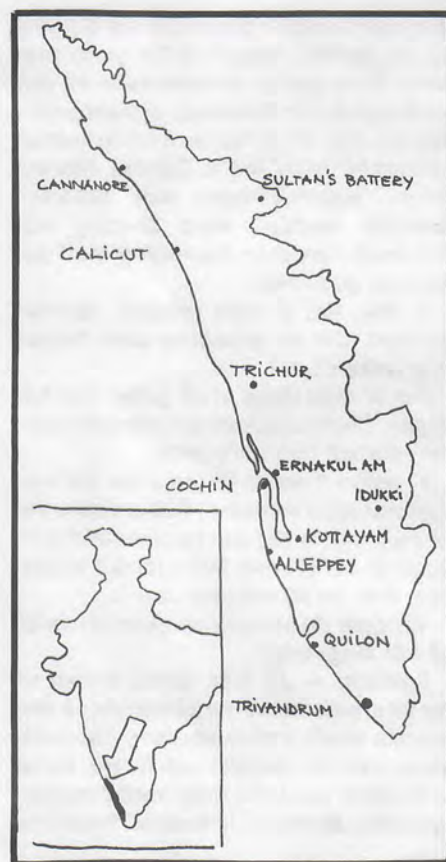
Kerala är en mycket speciell del av Indien. Det är ett av världens mest tätbefolkade områden – egentligen är hela delstaten som en enda gigantisk, tropiskt frodig by. Samtidigt har Kerala Indiens lägsta befolkningstillväxt och dess högsta läskunnighet. Här genomfördes den hittills mest framgångsrika jordreformen i Indien och på alla plan i samhället förs en politisk kamp, grundat på ett demokratiskt medvetande och en levande kultur.

I en serie artiklar på de kommande sidorna försöker *Kristina Simonsson* och *Sören Sommelius* belysa Kerala ur olika aspekter. Artiklarna bygger på intervjuer gjorda under en resa i Kerala mars – juni 1982.

Ett stort porträtt av Karl Marx sitter på väggen på CPI-tidningen "Janayugom" redaktion i Calicut, där femsex journalister varje dag producerar en fyrsidig tidning som trycks med

flatpress i 50 000 ex. Enbart i Calicut har 25 olika tidningar redaktioner. Sex morgontidningar trycks här på egna pressar. 200 journalister är medlemmar i Calicuts pressklubb.

Kommunisterna skrev världshistoria

Kerala blev 1957 den första plats i världen, där ett kommunistparti kom till makten i allmänna val. Efter bara två år störtades delstatsregimen av centralregeringen i Dehli och alltsedan dess har det politiska livet i Kerala präglats av kortlivade regeringar och av återkommande perioder med presidentstyre. Kommunistregimerna har under sina perioder vid makten knappast kunna åstadkomma några långtgående förändringar, därtill är delstatsregeringars konstitutionella befogenheter alltför begränsade.

Världshistoria skrevs i Kerala 1957 då den då nybildade indiska delstaten blev den första plats i världen, där ett kommunistparti kom till makten i allmänna val. Det var det då ännu enade indiska kommunistpartiet som med knapp majoritet besegrade kongresspartiet.

Delstatens förste chefsminister blev E. M. S. Nambodiripad, i dag allindisk generalsekreterare för det marxistiska kommunistpartiet CPI (M). Men hans möjligheter att åstadkomma radikala sociala förändringar i delstaten var ytterst begränsade. Den indiska konstitutionen ger delstaterna ett begränsat inflytande och förlägger större delen av makten hos centralregeringen i Delhi.

Valsegern en överraskning

Dessutom möttes vänsterregimen snabbt av motstånd från höger, där alla icke-kommunistiska partier gick samman i vad som kom att kallas "befrielsekampen", striden gällde framförallt kommunisternas förslag till nya skolor.

– Segern i valet 1957 kom som en mycket stor överraskning också för oss själva, berättar **Achutha Menon**, inrikesminister i den första kommunistiska regeringen. Efter splittringen av det indiska kommunistpartiet blev han ledare för de moskvatrogna "högerkommunisterna", CPI, och som sådan chefsminister 1970–77, då CPI samregerade med kongresspartiet.

– Efter valsegern försökte vi koncentrera våra krafter på de fält där vi kunde uträtta något, berättar Menon. Skollagen var ett försök att få grepp om utbildningssituationen, som helt dominerades av de privata skolorna, i synnerhet de kristna missionärerna har av tradition startat skolor här. Våra motståndare hade de mest fantastiska teorier, som gick ut på att vi skulle använda skolsys-

temet för att indoktrinera kommunisten i de stackars oskyldiga barnen.

Delhi avsatte kommunistregimen

"Befrielsekampen" ledde till sociala oroligheter. På flera platser öppnade polisen eld mot folkmassor. Många människor dödades. Nu var fältet öppet för centralregeringen i Dehli att ingripa. Man tog över makten och hänvisade till att det inte rådde lag och ordning i Kerala. Då hade den första kommunistregimen suttit vid makten i dryga två år, från april 1957 till juli 1959.

– Centralregeringens handlade var okonstitutionellt, menar Achutha Menon i dag. Den hade ingen legal grund att störta en vald delstatsregering som fortfarande hade majoritet.

Keralas moderna politiska historia har alltsedan dess karakteriserats av kortlivade regeringar och av återkommande perioder av presidentstyre från Dehli. Dessutom har det engelska systemet med enmansvalkretsar lett till kompromisser och till bildandet av instabila koalitioner, som spruckit när något av de många småpartierna upplevt sig som missgynnade.

Andra gången kommunisterna tog makten i Kerala var i mars 1967 efter en nära tre år lång period av presidentstyre. Den gången var det en vänsterfront bestående av sju partier, ledd av CPI(M), som vann 117 av 133 mandat. Men Namboodiripads andra regering blev trots detta inte långlivad utan föll efter splittring mellan frontens partier efter dryga två år.

Valkampanjen inleds av CPI (M) vid ett möte i Sultans Battery, i provinsen Malabars bergsregioner i april 1982. Talaren angriper kongresspartiet för dess stora ekonomiska subventioner till plantageägarna.

Framgångsrik jordreform

Achutha Menons regering som installerades i oktober 1970 och byggde på stöd från CPI och kongresspartiet (mot det marxistiska kommunistpartiet) blev den första och hittills enda regering i Kerala som suttit kvar under en hel mandatperiod, fem år. Dess maktinnehav förlängdes ytterligare några år, då Indira Gandhi införde undantagstillstånd i hela landet.

Det var en viktig period i Keralas historia, framförallt därför att Achutha Menon genomförde den hittills mest långtgående och framgångsrika jordreformen i Indien. Trots att denna gjorde slut på de mest iögonfallande formerna för godsägarvälde och fördelade stora arealer jord åt jordlösa lantarbetare är reformen i dag inte längre särskilt verkningfull. Den jordlott var och en fick var föga mer än en trädgård till huset och inte tillräckligt med mark för att föda en familj. Genom arvsskifte har jordägan- de sedan dess splittrats upp avsevärt.

1980 segrade ånyo en vänsterfront i Kerala, bestående av sju partier med CPI(M) som största parti. Ny chefsminister blev E. K. Nyanar, som i dag är partiets ledare i Kerala. Partisplittring och avhopp ledde till att också denna regering föll efter kortare tid än två år. Efter en period av presidentstyre segrade i valet i maj 1982 en högerfront, ledd av kongresspartiet, med en majoritet på mindre än en procent av rösterna. Största enskilda parti i delstaten är CPI(M).

Den nu regerande högerfronten består av tio partier, däribland fyra kongresspartier. Ett femte kongressparti ingår i vänsterfronten.

Upplysta maharadjor

Kommunisterna har enbart haft politiska framgångar i tre av Indiens delstater, Västbengalen, Tripura och Kerala. Att vänstern tidigt var starkare i Kerala än i de flesta andra delar av Indien beror på flera samverkande orsaker.

Achutha Menon genomförde under sina år som chefsminister i Kerala Indiens hittills mest framgångsrika jordreform.

Under andra hälften av 1800-talet skedde en genomgripande kommersialisering av jordbruket, genom införandet av grödor som te och kaffe. Ekonomin växte och "upplysta maharadjor" fick möjlighet att bygga inte bara palats åt sig själva utan också vägar, skolor och sjukhus. I synnerhet södra Kerala, det som tidigare var maharadjadömet Travancore, var redan vid sekelskiftet mera utvecklat än övriga Indien.

Skolorna och sjukhusen ledde till markant förbättrade sociala villkor för befolkningen, något som i dag är lätt avläsbart i den exceptionella statistiken för Kerala med bl. a. hög läskunnighet, låg barnadödlighet, låg befolkningstillväxt. Också den kristna missionen var en drivande kraft då det gällde att öppna skolor. Missionärerna kom till Kerala, därför att regionen redan till närmare en femtedel bestod av kristna. Även de muslimska koranskolorna spelade en viktig roll.

"En kast, en religion, en gud"

En än viktigare orsak var att förtrycket inom kastväsendet var hårdare i Kerala än på andra håll i Indien. Här tillämpades inte bara oberörbarhet utan också "osynlighet" (förbud för lägre kaster att överhuvud komma i en högkastigs synfält).

Kampen mot kastväsendet blev en tidig politisk kamp, ledd inte minst av Sri Narayana Guru, som propagerade "en kast, en religion, en gud åt människan". Han var själv lågkastig ezhava (toddytapparkast) och nådde avsevärda framgångar.

I provinsen Malabar, direkt administrerad av engelsmännen, ledde böndernas fattigdom under första hälften av 1800-talet till en lång serie våldsamma uppror, "mappila-upproren", som möttes med ständigt upptrappat polisiärt våld.

Kongresspartiets ledare blev kommunister

Befrielsekampen mot engelsmännen fick en särskild karaktär i Kerala. Gandhis kampanjer fick stor genomslagskraft i delstaten och möttes med förtryck och massarresteringar. Det ledde till en radikaliserings av många inom kongresspartiet. 1935 bildades National Congress Socialist Party och 1939 kommunistpartiet, som en uppsplittring av dåvarande kongresspartiet.

— Ledarna i kongresspartiet i Kerala blev kommunister, berättar Achutha Menon. De var ofta väl utbildade och kunde bilda kommittéer i alla byar, framförallt i provinsen Malabar (yttrandefriheten och den politiska friheten var

mera inskränkt i maharadjadömena Travancore och Cochin). Överallt öppnade de läsrum och inledde en intensiv politisk skolning.

Den största kasten i Kerala är ezhavas, traditionellt toddytappare men till större delen fattiga lantarbetare. Under kampen mot oberörbarhet radikaliserades ezhavaungdomarna. Många blev kommunister.

Under de första självständighetsåren 1948–51 pågick i Kerala en intensiv klappjakt på kommunister. Många gick under jorden, andra sattes i fängelse, misshandlades och torterades — av den ansvariga kongressregimen. Det ledde till att klyftan mellan partierna vidgades. Marken bereddes för kommunistpartiets dramatiska seger i valet 1957.

Politisk medvetenhet

Det är inte överord att hävda att det politiska klimatet är hetare och den politiska medvetenheten större i Kerala än i övriga Indien, Västbengalen undantaget. Det ger ingalunda utslag enbart inom det partipolitiska fältet utan i än högre grad i det dagliga livet, på arbetsplatser och i skilda organisationer.

Keralas arbetare är i mycket stor utsträckning fackligt engagerade och den fackliga kampen leder till ideliga strejker som fött framgångar i form av högre löner och förbättrade arbetsvillkor. Fackföreningsrörelsen är organiserad efter politiska linjer. Störst är CPI(M):s fackliga gren CITU (Central Indian Trade Union), därefter CPI:s AITUC (All India Trade Union Council) och så kongresspartiets INTUC (Indian National Trade Union Council).

Den fackliga kampen har fått negativa sideeffekter. Det inhemska storkapitalet föredrar att investera i andra delstater, där lönerna är lägre och antalet arbetskonflikter färre. En liknande effekt har motsättningarna mellan Keralas delstatsregering och centralregeringen i Delhi fått. De statliga investeringarna går företrädesvis till delstater med kongresspartilojala regimer.

Arbetslöshet

Därför leder den otillräckliga industrialiseringen till en förödande arbetslöshet. Det finns inga möjligheter för Keralas näringsliv att absorbera alla de utbildade. Följden har blivit en väldig emigration till de oljerika arabstaterna och en stenhård konkurrens på den lokala arbetsmarknaden. Folk brukar påstå att de flesta busskonduktörerna i huvudstaden Trivandrum har akademisk utbildning.

Trots svårigheter att få arbete är efterfrågan på utbildning mycket stor, det finns trots allt både löneskillnader och större chanser till jobb med utbildning.

Här har ideologierna befruktat varandra

Keralas olika religiösa grupper, med de stora kristna och muslimska minoriteterna som vardera utgör en femtedel av befolkningen, har av tradition levt som goda grannar. Nu hotas den harmonin, när ekonomiska omständigheter skärper motsättningarna på alla plan i samhället.

Geografiskt består Kerala av tre provinser, Travancore, Cochin och Malabar, söderifrån räknat. Här finns efter indiska mått inga större städer. Trivandrum, Cochin och Calicut har få likheter med de nordindiska miljonstäderna.

I stället är Kerala på ett för Indien unikt sätt som en enda stor by. Det är omöjligt att veta var en by slutar och nästa tar vid. Överallt lever människor, efter ett hus med trädgård följer ett nytt hus med trädgård.

Naturgeografiskt skiftar Kerala från kustresans tropiska kokosskogar och risfält via mellanregionen upp till bergsområdena i öster, Western Ghats, som markerar en naturlig gräns till Tamil Nadu. Högsta toppen, Anamudi är närmare 3 000 meter och Indiens högsta berg utanför Himalayaregionen.

Keralas befolkningsstruktur är speciell om man betraktar de religiösa grupperingarna. I grova tal är 60 proc. hinduer och vardera 20 proc. muslimer respektive kristna.

Nairernas "matriarkat"

Bland de olika kasterna har nairerna, en kshatriya- eller krigarkast blivit speciellt omskriven här i Sverige, därför att man länge tillämpade ett slags "matriarkat" eller med en mera korrekt term matrilineär arvsföljd, där egendomen gick i arv från mödrar till döttrar.

Nairerna levde i storfamiljer, "taravads", med en kvinna i centrum, men administrerad av dess äldste manlige medlem. De starkaste relationerna mellan nairerna var de mellan mödrar och barn och mellan bröder och systrar. Förhållandet mellan man och hustru var mycket mindre förpliktigande. Efter äktenskapet levde hustrun kvar i sin moders taravad, där mannen ofta bara var en tillfällig gäst. I stället för av pappan uppfostrades barnen av sina morbröder.

Nairerna var inte ensamma om det matrilineära systemet. Det tillämpades också av en underkast inom den mest högstående nambodirikasten, en brahmin eller prästkast, liksom av flera stamfolk och av muslimerna i norra delen av Malabar.

I dag har de sociala förhållandena förändrats radikalt. Ändå finns det vissa kvarlevor. I Sultans Battery i Malabars bergsområden var vi med om ett muslimskt bröllop, där det nygifta paret åtminstone under några år skulle bo i brudens föräldrars hus, enligt gammal sed, tills dess att de hade råd att bygga sig ett eget hus.

Kastreglerna i Kerala var att det slaget att hindu-profeten Vivekananda utnämnde Kerala till "Indiens därhus". En lågkastig pulaya fick inte komma närmare en nair än 60 fot och en nabodiribrahmin ansåg sig förorenad om han överhuvudtaget råkade få se en pulaya.

Thomas tvivlarens fotsteg

De kristna spelar en viktig roll i dagens Kerala. Enligt legenden kom aposteln Thomas hit redan år 52. Hans fotsteg i klippan av berget Malayatoor besöks under en hektisk vecka efter påsk varje år av över en miljon kristna pilgrimmer,

Katolsk bikt i det fria på berget Malayatoor under den stora årliga festivalen till aposteln Thomas ära. Män och kvinnor har som vanligt separata köer och flera präster tjänstgör samtidigt, för att hinna ge syndernas förlåtelse till en miljon pilgrimmer under en hektisk vecka.

med mässor i det fria dygnet runt. En kristen minoritet om 400 personer, bestående av syriska immigranter, finns historiskt belagd redan år 345.

Även om de kristna rötterna i Kerala är förkoloniala präglas situationen i dag av ett otal sekter, som är barn av kolonialismens och av olika missionärgruppers arbete.

— Är ni här i missionsärende, undade en präst och vi blev knappast förvånad när vi en dag hamnade mitt i en konferens av indiska präster från pingstvännerna och steg i deras aktning då de hörde att vi kom från "the land of Lewi Petrus".

Religiös strukturrationalisering

På samma sätt som kolonialmakterna delade upp kartan sinsemellan reglerades också konkurrensen mellan missionssamfundet geografiskt. När någon trosriktning av ekonomiska skäl drog sig tillbaka skedde inte sällan strukturrationalisering i form av konvertering av kyrkor och sammanslagning av församlingar från olika samfund.

I vissa delar av Kerala är andelen kristna i dag speciellt hög. Staden Kottayam är de kristnas kulturella och intellektuella centrum. Här utges den största icke-engelskspråkiga tidningen i Indien, Malayalam Manorama, på Keralas språk malayalam, med en upplaga på över en halv miljon.

Många kristna tillhör de besuttna i samhället. Men också många lågkastiga, bl. a. en stor del av fiskarebefolkningen, är kristen.

Den muslimska befolkningsgruppen har sin tyngdpunkt i provinsen Malabar, där en tredjedel är muslimer. De första muslimerna slog sig ner i området inte långt efter Mohammads död, som en följd av kryddhandeln mellan Malabar-kusten och de arabiska länderna.

Som goda grannar

Keralas olika religiösa grupper har av tradition levt som goda grannar och i

hög grad influerat varandra. Kanske håller den tradition på att gå i graven. Många av dagens politiska partier är först och främst intresseorganisationer för olika religiösa grupperingar, det gäller i all synnerhet partierna inom högerfronten. Förra året samlades hundratusentals hinduer till ett all-hinduiskt möte i Cochin. Normalt kan hinduer inte träffas så. En hindu tillhör först och främst en viss kast. Kanske är han brahmin och äter inte kött och undviker att beblanda sig med köttätare och oberörbara. Men i Cochin var plötsligt alla hinduer. Vishala Hindu Parishad, som organiserade möten, är en militant rörelse, som inte främst vid samla de egna leden utan fungerar som en kamporganisation riktad mot andra grupper.

Hittills har vidsynthet och respekt för andra människors åsikter präglat det sociala livet i Kerala, nya ideologier har genom historien slagit rot här och befruktat varandra. Nu hotas den harmonin på allvar, i all synnerhet som ekonomiskt kärvare tider skärper motsättningarna på alla plan i samhället.

Urholkas nu Keralas unika sociala struktur?

I statistikens värld är Kerala en exceptionell del av Indien, med hög läskunnighet, låg barnadödlighet och en låg befolkningstillväxt, samtidigt som delstaten är ett av jordens mest tätbefolkade områden. Men kanske är Keralas unika sociala struktur på väg att urholkas, fruktar forskaren Michael Taharakan.

Till ytan är Kerala med sina 39 000 kvadratkilometer mindre än Skåne och Småland sammantagna och därmed också en av Indiens till ytan minsta delstater. Här bor 25 miljoner människor, 650 personer per kvadratkilometer, vilket gör Kerala till inte bara Indiens folktätaste delstat utan till ett av jordens mest tätbefolkade områden.

Trots detta är folkökningen lägre i Kerala än i andra delar av Indien. Födelse-talet är 26,4 (födda barn per tusen invånare), jämfört med 33 i Indien som helhet och 40 i delstaten Uttar Pradesh, där hundratals miljoner från bl a Sida användes i det första indiska befolkningsprogrammet — utan något märkligt resultat.

Hög läskunnighet

Att Keralas kvinnor föder färre barn beror nu inte heller på utländska preventivmedelsexperter eller indiska sterilise-

ringspatruller utan främst på två saker, att befolkningen är välutbildad och på att sjukvården fungerar bra i Kerala. Barnadödligheten är väsentligt lägre (55) i Kerala än i Indien som helhet (132), varför föräldrar i Kerala inte behöver föda så många barn för att vara säkra på att åtminstone en son ska överleva.

69 proc. av befolkningen i Kerala är läskunnig, 74 proc. av männen och 65 proc. av kvinnorna. (Motsvarande siffror för Indien som helhet är 36, 47, 25).

Facklig kamp

Ekonomiskt tillhör Kerala den fattigare hälften av de indiska delstaterna. Ändå är lönerna högre här, som en följd av arbetarnas fackliga och politiska kamp. I "Poverty, unemployment and development policy", utgiven av Center for Development Studies i Trivandrum, som behandlar Kerala, finns en statistik över utvecklingen av lantarbetarnas löner

(i löpande priser), mellan 1956 och 1972. Under den perioden ökade lönerna i Kerala med 238 proc, långt mer än i någon annan del av Indien. Siffran för grann-delstaten Tamil Nadu är bara 117 proc. och för Bombays Maharashtra 111 proc.

Samma skrift ger mer intressant statistik. Under perioden 1921–31 var den förväntade livslängden vid födelsen för män i Kerala 29,5 år mot 26,9 år för Indien som helhet. 1971 hade Keralas siffra ökat till 61 år, mot 48 år för landet som helhet.

Under fattigdomsgränsen

På Center for Development Studies träffar vi Michael Tharakan, ekonomisk-historisk forskare. Han menar att Kerala utmärker sig positivt gentemot landet i övrigt i en rad viktiga avseenden, med fem huvudpunkter, den höga läskunnigheten, den goda hälsovården, den framgångsrika jordreformen, den politiskt medvetna befolkningen och det välutvecklade transportsystemet. Ändå ger statistiken inte hela sanningen.

— Kerala är ett märkligt exempel på fattigdom. När man reser runt i delsta-

ten får man gärna intrycket att det är ett rikt område. Ändå lever i verkligheten mellan 48 och 60 proc (beroende på hur man räknar) under fattigdomsgränsen (d v s äter mindre än 2 500 kcal om dagen). Många är verkligen fattiga.

Ekonomi utvecklas nu negativt, menar Tharakan. Tillfälligt har problemen skjutits på framtiden, genom de många emigranternas hemsända pengar och de höga världsmarknadspriserna på Keralas exportvaror, gummit har exempelvis under de senaste tio åren gått upp i pris med 125 proc.

– Efter 1975 har jordbruksproduktionen minskat. Skulle nu också exportpriserna gå ner kommer Keralas ekonomi snabbt i gungning. Priserna är en fråga om liv och död för Kerala.

Ökade exportpriser har gynnat de som har jord. Därtill kommer att lantarbetarna är väl organiserade och har fått högre löner. Men lönerna kan inte fort-

sätta att stiga om inte produktionen stiger.

Ökade klassmotsättningar

Redan nu kan man tänka tendenser som kan komma att urholka Keralas speciella sociala struktur.

– Eftersom arbetslösheten har ökat, dvs antalet dagar då lantarbetarna går utan jobb, ökar nu fattigdomssjukdomarna. I områden där lantarbetarna är dåligt organiserade har de tvingats acceptera lägre löner. Samtidigt finns det "importerad" arbetskraft från grannlandet Tamil Nadu som arbetar under minimilönerna.

När ekonomin stagnerar påverkas klassklyftorna.

– Lönemässigt har klyftorna inte ökat. Lönerna har stigit, men samtidigt har antalet arbetsdagar gått ner. Det leder till ökade klassmotsättningar, med väx-

ande fientlighet mellan arbetarklass och medelklass, den senare är mycket stor i Kerala. Det bör nämnas att alla som lever under fattigdomsgränsen inte är arbetare. Demografiskt har Kerala en befolkningssammansättning som i mycket liknar Italiens. Här finns mängder av småbrukare, med kanske en hektar mark, de röstar inte på kommunistpartiet.

Jordreformen var bättre i Kerala än på andra platser i Indien. 1970 fick varje hus sin egen tomt, på åtminstone 400 kvadratmeter. Men det räcker bara för en familj. Sönerna har ingen jord och markpriserna har gått upp så att det är omöjligt för dem att köpa.

– Därför kan man nu se hur många sätter upp hus där det går, vid sidan om järnvägsspår, på flodstränder, på klippor. Något som liknar slummen i Bombay eller Calcutta börjar växa fram också i Keralas byar.

Varje dag utser tobaksarbetarna på den kooperativa fabriken Kerala Dinesh bidi i Cannanore en kamrat som läser högt för de andra ur dagens tidningar. I stället för musikskval får bidiarbetarna under arbetet höra aktuella nyheter och debattartiklar. Genom högläsningen kan också de som inte har råd att köpa egna tidningar hålla sig välorienterade i den

politiska utvecklingen.

Tobaksarbetarekooperativet bildades 1968 av den dåvarande CPI(M)-regeringen sedan tre privata bidifabriker slagit igen över en natt och gjort 12 000 arbetslösa. Man lade ner verksamheten som en protest mot de då nyinstiftade lagar som syftade till att förbättra bidiarbetarnas sociala villkor.

I dag har bidiarbetarna betalda lediga söndagar. De får ett engångsbelopp om 3 000 rupier som pension. När någon dör får de efterlevande 5 000 rupier. Kvinnliga arbetare som föder barn får 250 rupier. Vinsten fördelas som bonus mellan arbetarna.

Gopalan, 54 år gammal av ettalkast (klättrarkast) har arbetat som palmklättare, för att plocka kokosnötter, skära ner löv och tappa toddy, sedan han var 22 år. På axeln bär han sin stege. Med den klättrar han den första biten. Sedan fäster han repet han bär i handen mellan fötterna och fortsätter uppåt.

Det är ett farligt arbete. Gopalan dras

med en höftskada som han fick en gång då han föll ner. Han har ingen fast arbetsgivare utan återvänder med 45 dagars mellanrum till sina fasta kunder. Vissa veckor finns det inget jobb alls, andra veckor arbetar han alla sju dagarna. Gopalan bor i en jordägares trädgård och har inget eget land. Också hans far var klättrare.

Kumaran, 52 år och av ezhavakast, är gummiträdstappare. Men han har också en halv hektar egen mark, med gummiträd, kokospalmer och en del tapioka. Hans palmer har, liksom många andra drabbats av en svår virussjukdom. Innan var skörden ca 25 nötter var 45:e dag, nu är den nere i knappt hälften. Kumaran kom till byn Mangapara, "platsen med klippor och mangoträd", för tio år sedan. Då fanns det där ännu skogar med hjortar och vildsvin. Nu är allt uppodlat.

K. P. Ummer är en av Keralas mest populära skådespelare. Han medverkar i en ny inspelning varje månad och har hittills gjort 200 filmer. I sin senaste film "Knoppen", spelar han en elak fabriksägare som på alla vis suger ut arbetarna och som uppfostrar sin son att ta över genom att lära honom alla knep på hur arbetarna bäst bedras. Det är en både kommersiell och socialistisk film, som slutar med att denne grymme kapitalist inser hur fel han har levit. I sista scenen räcker Ummer över fabriken aktier som gåva till fackföreningens ledare.

Indien är världens ledande filmproducerande land, då det gäller antalet inspelade filmer, 1978 spelades i hela landet in 619 filmer. Trots att Kerala är en så liten del av landet var antalet malayalamfilmer det året (123) större än från något annat språkområde, också hindi (122) och tamil (105).

Vetenskap för social revolution

Organisationen "Vetenskap till folket" vill inom skilda områden skapa en vetenskap som behandlar folkets grundläggande problem. "Framtidsdrömmen är att skapa ett samhälle, där varje medborgare är helhjärtat engagerad i ett fungerande demokratiskt system", säger organisationens sekreterare Parameswaran, som inte tror att vetenskap kan lösa alla problem.

"Vetenskap för social revolution" är mottot för en viktig organisation i Kerala, Kerala Sastra Sahitya Parishad, "Vetenskap till folket". Organisationen bildades 1957 av en grupp forskare, vars syfte främst var att publicera vetenskaplig litteratur på Keralas språk, malayalam.

Så småningom ombildades rörelsen och fick sitt nuvarande namn. Från 1967 blev rörelsen öppen för alla, det markerade en vändpunkt. Samtidigt inriktade man sig alltmer på att skapa en vetenskap som behandlade folkets grundläggande problem, som fattigdom och arbetslöshet. För att nå ut till fler började medlemmar hålla föreläsningar om vetenskap och samhälle i gathörnen.

Vetenskap och fattigdom

I dag har "Vetenskap till folket" 4000 medlemmar. Framförallt debatterar man vetenskapens roll för social förändring och vill få organisationen att fungera som en katalysator genom att sätta vetenskapen i relation till fattigdomen.

Återkommande genomför man stora kampanjturnéer. 1977 genomfördes en sådan på temat "Keralas resurser". I by efter by sökte man förklara varför Kerala förblir fattigt när det med sina naturtillgångar och sin bördiga jord borde ha kunnat vara en av Indiens rikaste stater.

Ett annat år var temat "Vetenskap genom kultur". En grupp bestående av vetenskapsmän, poeter, folksångare, ingenjörer, skådespelare, lärare och fackföreningsmän framförde under 37 dagar ett program i närmare 200 byar.

Energin och avskogningen

– En av de viktigaste frågor som vi drivit under den senaste tiden gäller energin och avskogningen, berättar Para-

meswaran, sekreterare i Vetenskap till folket.

– 90 procent av all energi i Kerala kommer från ved och 80 procent av den används till matlagning i hemmen. Det har lett till en drastisk minskning av antalet träd. Eftersom det är svårt att byta ut veden mot något annat arbetar vi på att få fram en bra modell som vi ska kunna sprida till byarna i stor skala, en ugn som bättre tar till vara energin i veden och kan bli tre till fyra gånger energisnålare än dagens ugnar.

Det finns också andra alternativ.

– Jag använder själv redan en solkokare, som jag köpt i Ahmedabad för 500 rupier. Nu försöker jag konstruera en billigare variant. När priset kommer ner i 150 rupier kan solkokare bli ett realistiskt alternativ.

Skadliga mediciner

Parameswaran är själv ingenjör. Under 18 år arbetade han som tekniker åt kärnkraftsindustrin i Bombay innan han hoppade av och gav sitt liv en ny inriktning. Nu arbetar han både för CPI(M) och Vetenskap till folket. En fråga som rörelsen drivit intensivt gäller mediciner.

– Det finns i Indien mängder av skadliga mediciner som är förbjudna utomlands men som vi importerar dyrt och som marknadsförs här. Egentligen skulle det räcka med kanske 200 mediciner, det borde kunna gå att få byråkratin att inse det om den inte vore köpt av de transnationella läkemedelsföretagen.

– En annan aspekt gäller de värdelösa kemikalier som tvingas på folk genom reklam, då framförallt barnmat. Nu har tillverkarna till slut tvingats märka sin burkar med upplysningen att "bröstmjök är överlägset bättre" och vi tror att vi lyckats hejda spridningen av bröstmjöksersättning.

Affisch för "Vetenskap till folket".

Rädda "Silent Valley"

"Vetenskap till folket" har varit hårt engagerat i kampen för Silent Valley, en unik regnskog, där delstatsregeringen velat bygga en stor damm, något som opponenterna menat skulle förstöra ett unikt naturområde för alltid.

Hur får rörelsen ut sina frageställningar till folket i Keralas byar?

– Allra viktigast är våra 2 000 folkskollärare, det finns en sådan i nästan varje by. Vi skickar bulletiner till dem varje månad. Dessutom är Kerala en liten stat och det går bra att ordna en diskussion över en helg utan att folk behöver förlora arbetsdagar i restid.

Ännu för fem år sedan drömde man om att skapa ett slags "byuniversitet".

– Vi hade ett något romantiskt mål, att det i varje by skulle finnas en grupp som skulle kunna svara för den tekniska och ekonomiska planeringen på gräsrotsnivå, som en form för verklig demokrati, till skillnad från den planering som i dag påtvingas folk uppifrån. Meningen var att dessa "byuniversitet" skulle kunna formulera byns problem på ett sådant sätt att de skulle kunna översättas till vetenskapligt språk och därmed också kunna bli föremål för vetenskaplig behandling.

– Men allt detta är mycket svårt och vi är i dag långt därifrån. Ändå är det en framidsdröm att kunna skapa ett samhälle, där varje medborgare är helhjärtat engagerad i ett fungerande demokratiskt system. Det går inte att som så många gör i dag leva med det falska synsättet att vetenskapen kommer att lösa alla problem.

Utvandrarna — folket som säljer sina drömmar

Under de senaste tio åren har bortåt en halv miljon människor emigrerat från Kerala till något av de oljerika länderna vid Persiska viken. De sänder varje år hem stora summor pengar till sina familjer. Men kapitalet har snarast skapat svårigheter, lett till prisökningar och korruption. En filmregissör från Kerala har gjort en film om utvandrarna med titeln "Folket som säljer sina drömmar".

Keralas största exportprodukt är varken kokos eller peppar utan människor. Under de senaste tio åren har bortåt en halv miljon unga män emigrerat till oljeländerna vid Persiska viken, huvudsakligen ur arbetareklassen. Man arbetar, ofta under svåra förhållanden, och skickar hem pengar till familjen. Historikern A. Sreedhara Menon uppskattar i sin bok "Cultural Heritage of Kerala" den årligen hemsända summan till det enorma beloppet fyra miljarder rupier.

Kapitalinflödet skapar problem

I ekonomiska termer (BNP/capita) är Kerala en av Indiens fattigaste stater, i stort behov av kapital för industrialisering. Men inflödet av kapital har inte löst problem, utan snarare skapat svårigheter, menar M.D. Sreedharan, professor i historia vid universitetet i Calicut.

– Många, också vänsterfolk, hade hoppats att de hemsända pengarna skulle ha kunnat bidra till en positiv utveckling. Men den som är positiv till emigrationen intar en kolonial hållning, på samma sätt som britterna, när de inte kunde skapa arbete här och tyckte att det bara var bra att keraliter reste utomlands och arbetade på plantager i Malaysia, Singapore, Burma och Sri Lanka. Efter 1945 tvingades alla återvända hem, när respektive länders nationalisterna inte längre ville ha dem. För tillfället behöver golfländerna indierna. Men om såg tio år kommer de att bli utsparkade.

– Varje land och region måste lösa sina egna arbetslöshetsproblem. Det som har skett i Kerala är bara att problemen skjutits på framtiden.

En osund ekonomi

Golfpengarna används på ett i huvudsak improduktivt sätt.

– När emigranterna kommer hem med pengar används de till största delen för att bygga privata hus. De summor som investeras satsas i synnerhet i nöjesanläggningar, biografier, femstjär-

niga hotell, swimmingpooler, lyxbussar – det är tecken på en osund ekonomi. I Trivandrum har man helt nyligen öppnat en byggnad som i sig rymmer fyra biografier. Det sägs att den är den enda i sitt slag i hela Indien.

Samtidigt lider andra sektorer av ekonomin akut brist på kapital.

– Det har funnits kooperativa ingenjörssällskap i många år i Kerala. Arbetslösa ingenjörer hade slagit sig samman och tillverkade användbara bruksartiklar, gasvärmare, elplattor, ugnar, vattenkylare, mopeder . . . I dag har de flesta av dessa kooperativ svårt att andas på grund av brist på kapital.

Prisökningar och svarta pengar

Författaren K.M. Menon tillhör en tidigare generation av emigranter från Kerala. Efter att under 25 år ha arbetat som den franska nyhetsbyrå AFP:s korrespondent i Singapore, har han nu slagit sig ner i Trivandrum. I sitt fyratusen sidor stora romanepos "Arvtagarna", en av de mest uppmärksammade romanerna i Kerala på senare år, skildrar han keralitiska emigranternas liv, så som han själv upplevt det. Också han ser med djup pessimism på konsekvenserna av dagens emigration.

– Inflödet av pengar från golfen har lett till våldsamma prisökningar på allt, från mark till fisk. Om man råkar komma till flygplatsen samtidigt som ett plan från golfen landar är det omöjligt att få tag i en taxi till vanligt pris. För de hemvändande emigranterna spelar det ingen roll vad de betalar. Likadant är det med allt. Golfpengarna sätter fart på korruptionen.

– Överallt i samhället finns det nu svarta pengar. Många av dagens hus-

K.M. Menon, författare i Trivandrum, som själv levtt 25 år som emigrant, är kritisk: Inflödet av hemsända pengar från arbetarna i oljestaterna har lett till prisökningar och korruption.

och hotellbyggen är bara ett sätt att göra svarta pengar vita. I dag finns det ett dussin lyxhotell i Trivandrum och på vart och ett av dem kan man jämt se någon politiker sitta och äta gott och göra upp med affärsmän och byggmästare.

Tio gånger högre lön

I Tellicherry träffar vi Hamza. Han är på tillfälligt besök hos familjen från arbetet i oljeemiratet Qatar.

– I december 1978 fick jag jobb som teknisk bokhållare i elektricitetsdepartementet i Qatar, berättar Hamza. Sedan dess har jag bara varit i Indien tre gånger. Nu är jag hemma hos min fru och mina tre barn under en månad, sedan måste jag återvända.

– Längtar du tillbaka till Kerala, undrar vi.

– Allt som betyder något för mig finns här. Men min lön i Qatar är tio gånger högre än vad jag skulle kunna tjäna i Indien. Fast levnadsomkostnaderna är också höga där. För ett litet rum betalar vi 1 200 rial (1 800 kr) i månaden, vi är fyra som delar det.

Tjänstledig fem år

Hamza var inte arbetslös, han hade ett bra jobb som lärare. Nu är han tjänstledig under fem år för att arbeta utomlands, en särskild lag ger honom rätt till det. Varför gav han sig då iväg?

– Den viktigaste orsaken till att vi alla reser är att vi därigenom bättre kan försörja våra familjer. Det är nog svårt för er som kommer från västvärlden att förstå, men vi är väldigt familjekära. Varhelst jag befinner mig tänker jag på min fru, mina barn, mina systrar och alla i vårt hus, på min systerdotter som jag sänder pengar till för att hon ska kunna gå i skolan. Jag har skickat pengar till min mor, min fru och familj och till några fattiga kamrater som är vänner till

familjen. Då och då blir det bröllop och jag måste sända en extra summa – och ändå har jag kunnat spara en hel del.

En filmregissör från Kerala har gjort en film om utvandrarerna till golfen, "Folket som säljer sina drömmar".

– Kanske är det så att vi säljer inte bara vår arbetskraft utan också våra drömmar. Ändå ger det oss tillfredsställelse, när vi vet att våra familjer kan leva gott, att barnen kan få mat och utbildning. Ni västerlänningar har nog svårt att förstå detta.

Hamza har nu arbetat tre av de fem åren. Hans stora dröm är att kunna komma hem för gott och då med så mycket pengar att han kan bygga ett nytt hus åt familjen.

Efter att ha samtalat en kväll vandrar vi längs en smal väg i Tellicherrys utkant. Det är fullmåne och månens sken silas till silver genom palmernas blad som förvandlar skuggorna till dekorativa mönster.

– I golfen finns det inga träd, suckar Hamza. Där är månen bara som en elektrisk lampa bland tusentals andra.

Från kamel till Cadillac

C.H. Mohammed Koya, ledare för partiet Muslim League och under en period 1979 chefsminister i Kerala men också journalist och författare, gjorde 1975 en resa till "det svarta guldets land" och skildrar sina upplevelser i boken "Camel to Cadillac. A Profile of the Gulf States". Han är fylld av entusiasm över det han ser och hans bok ger en aning om de drömmar och förhoppningar som förmått så många keraliter att bege sig dit:

"Araberna i golfländerna var fram till upptäckten av olja nomader. Över en natt fann de sig vara de stolta ägarna till omåttliga rikedomar. Det var som om

var och en av dem hade kommit i besittning av Alladins magiska lampa.

Många av dem vet inte vad de skall göra med all sin nyvunna rikedom. Därför köper de nya hus, eller rättare palats, nya bilar, tar långa semestrar och köper allt som kittlar deras smak eller fångar deras fantasi."

Koya besöker också Doha, huvudstad i Qatar. Redan 1975 fanns det där 5 000 keralitiska muslimer på en befolkning av 200 000. Han får ett överväldigande mottagande på flygplatsen, där tusentals keraliter viftar med gröna flaggor och ropar "Muslim League Zindabad", leve Muslim League.

Det var inte länge sedan berättar Koya, då 400 pärlfiskebåtar varje morgon lämnade hamnen i Doha. Men i dag är allt förändrat:

"Doha är en av golfens ultramoderna städer, med luftkonditionerade affärer, parker och offentliga byggnader. Ändå har den inte förlorat sin historia. Det finns fortfarande små tehus, där te utan mjölk serveras, och vid fester bjuds fårs-tek och biriyani (en muslimsk risrätt)".

Svar inom tio dagar . . .

I den engelskspråkiga tidningen "The Hindu" läser vi följande annons:

"Ledande företagsgrupp i Qatar med över femhundra anställda behöver en personalchef. Sökanden ska ha universitetsutbildning samt mer än fem års erfarenhet av personaladministration på ett företag eller en institution med gott rykte. Ålder under 35 år.

Förutom en attraktiv lön medför tjänsten fri bostad och företagsbil, årlig semester samt returbiljett hem. Svar inom tio dagar till VD, KDS Group, Post Box 350, Doha, Qatar."

Kryddor och ideologier

Europas imperialistiska erövring av tredje världen inleddes på allvar genom Vasco da Gamas resa till Kerala 1498. På det lokala planet blev den inledningen till mer än hundra år av portugisisk dominans.

När vi står på stranden i Calicut, där da Gama landsteg första gången, har vi "dragit dit pepparn växer" . . .

Variifrån kommer det uttrycket? Var det de portugisiska, holländska och engelska kolonistatorerna som upplevde Kerala som helvetet självt? I alla fall var det pepparn som drev dem hit och gjorde deras affärsresor hundrafalt lönsamma.

Men handeln med peppar och andra kryddor från Kerala har äldre anor än så. Via skepp och karavaner fraktades kryddor till Babylon och Egypten redan flera årtusenden före vår tideräkningens början. Under det första århundradet e. Kr. kom kryddhandeln mellan Sydindien och det romerska imperiet igång på allvar, sedan den egyptiske navigatören Hippalus upptäckte monsunvindarna och de möjligheter dessa ger att högst avsevärt förkorta restiden mellan Västasien och Kerala. Därmed inleddes den speciella kontakt mellan dessa båda delar av Asien, vars senaste uttryck är emigrationen från Kerala till golfländerna.

Kryddhandel och ideologier

Handeln med kryddor fraktade också ideologier över haven. Aposteln Tho-

mas påstås ha kommit till Kerala år 52 e. Kr. Oavsett om den uppgiften stämmer finns det andra vittnesbörd om en tidig kristen kyrka i Kerala från 300-talet. Under Chera-imperiet i Kerala (800–1100) var de kristna en inflytelserik och privilegierad grupp köpmän. Islam fann vägen till Kerala genom arabiska affärsmän redan på 800-talet. Idéutbyte gick också den motsatta vägen. I sin "A history of India" påpekar Romila Thapar att såväl gnostiker som nyplatonister influerades av indiskt tänkande och indisk filosofi.

Som en följd av kryddhandeln är i dag de kristna och muslimska grupperna mycket större i Kerala än i Indien som helhet och svarar här för vardera 20 proc. av befolkningen. Och fortfarande är Kerala kryddornas land. Här växer 70 proc. av Indiens peppar och 60 proc. av Indiens kardemumma, förutom andra kryddor som kanel, ingefära, muskotnöt, kryddnejlika och citrongräs. 31

Mot civilisationen finns inget försvar

45 miljoner människor i Indien brukar kallas stamfolk. Dessa Indiens urfolk har blivit undanträngda först av draviderna, sedan av arierna och koloniserarna, de har förslavats och exploaterats. I dag har de flesta stamfolk tvingats lämna sin gamla kultur. Centralregeringens policy är att inlemma dem i huvudfåren av indiskt liv.

"För inte så länge sedan var stamfolken skogens kungar. Under de senaste seklerna har folk från slättlandet tagit deras land ifrån dem och ofta förvandlat dem till närmast slavarbetare."

Så säger **P.R.G. Mathur**, socialantropolog och förstandare för Tribal Research and Training Center i Calicut, inriktat på stamfolksfrågor.

Det finns i dag i Indien grovt räknat 45 miljoner människor vilka brukar kallas stamfolk. Härav lever bortåt 490 000 i 35 olika stammar i Kerala:

Stamfolken är Indiens urinvånare. De var skogens folk och levde som jägare och samlare av vilda djur, rötter, honung och örter.

Undanträngda och förslavade

Redan vid vår tideräknings början trängde draviderna undan dem från slättlandet och efter dem kom arierna. Under slutet av förra århundradet upptäckte engelsmännen att bergen i Kerala passade utmärkt för teodlingar. Man röjde skog och stamfolken fick ge sig av från den skog man inte ägde, bara levde av.

Några av stamfolken har lyckats leva vidare i otillgängliga skogar. Men de flesta har exploaterats och förslavats som rättslösa lantarbetare och som oberörbara, allra längst ner på kastsamhällets steg.

De äldsta av stamfolken är negroida. Andra är proto-australoida folk, som delvis fortfarande lever som jägare och samlare, ibland med matrilineär arvsföljd, från mödrar till döttrar.

– Stamfolken i Kerala lever sinsemellan mycket olika, berättar P.R.G. Mathur. En stam lever helt utanför samhället i oåtkomliga grottor.

Kardemummakooperativ

Nära byn Vayittiri ligger Sugandhiri kardemummakooperativ, ett stort projekt, vars huvudsakliga mål är "utveckling" av stamfolken. Det drivs av Keralas delstatsregering sedan fem år tillbaka och omfattar 3 000 människor. Genom kooperativet har nya arbeten skapats, man har byggt vägar, skolor, daghem och sjukhus. Men samtidigt förlorar

I muduvanfolkets by Kudi, dit man bara kommer till fots genom skogen, lever man fortfarande till stor del i sin traditionella kultur, men också utan skolor och sjukvård.

stamfolken snabbt sin gamla kultur och förvandlas till lönearbetare i en industri som kan ge Indien goda exportinkomster. Dessutom får, säger kritikerna, skogsbolagen tillgång till de skogsområden, där stamfolken tidigare levde.

– I början var det svårt att få de illiterata människorna att förstå de kooperativa ideerna, menar projektets högste tjänsteman, **K. V. Haridas**. Men nu har hela atmosfären förändrats.

– Hit kan de nu komma och äta sin mat vid bord, säger **T. G. Udayan**, från kardemummarrådet i Cochin, en av det hundratal tjänstemän som ännu administrerar kooperativet, tills tiden blir mogen för stamfolken att själva ta över ansvaret.

Kooperativet är knappast stamfolkens egen ide utan fastmer myndigheternas sätt att söka lösa deras problem. Det är uppenbart att projektet förstör stamfolkens gamla kultur, som betraktas som mindervärdig och underlägsen, enligt indiska medelklassvärderingar. Inte hel-

ler tar man tillvara stamfolkens traditionella och unika kunskaper om livet i skogen. Måste det vara "finare" att äta på kantin än att leva av det som skogen ger?

Mot civilisationen finns inget försvar

Måste all utveckling leda till asfalterade vägar och broar av betong? Det är lätt att se och ifrågasätta. Men hurudan var dessa människors tillvaro före projektet? Är det som görs ändå inte bättre än om ingenting alls gjordes?

Till slut faller allt tillbaka på samhällsyn och utvecklingsbegrepp. Mot civilisationen finns inget försvar.

– Man måste komma ihåg att hälften av de familjer som deltar i projektet tidigare var "bonded labourers", "slavarbetare", säger Mathur. Nu kan i alla fall dessa 750 familjer i Vayittiri äta sig mätta varje dag. Dessutom har de ju inte bara fått ekonomiskt förbättrade villkor

utan också utbildning, så att de mycket bra klarat omställningen till ett modernt tekniskt jordbruk, lärt sig bevattna och skörda, att sköta plantskolorna.

– Ändå är det hela givetvis inte komplikationsfritt. Det är en stor omställning när ett folk bryter upp ur sitt gamla ekosystem och går in i ett marknadssystem. Vad händer med deras bröllopsriter, med deras familjeförhållanden och religiösa praktik, ja med hela deras livscykel?

– Redan nu har de flesta stamfolken lämnat sin gamla kultur, det är också den indiska centralregeringens policy att inlemma dem i huvudfåran av indiskt liv. I Vayittiri har det blivit modernt bland kvinnorna att bära sari. De flesta har redan övergett sina traditionella dräkter och ornament; det är nog så tydliga tecken.

I Sultans Battery, inte långt från Vayittiri, träffar vi **K. K. Somanathan**, ombudsman för den marxistiska fackföreningen CITU, som organiserar framförallt plantagearbetare, varav många tillhör olika stamfolk.

– Dessa stamfolk är en av det indiska samhällets mest exploaterade grupper. De flesta av dem går utan arbete större delen av året, utom under den korta skördetiden på kaffe. Det är sant att regeringen har många projekt här. Men dessa har föga påverkat stamfolkens liv. Byråkrater och kontraktörer tar hand om pengarna och det blir föga över till stamfolken.

Jordreformen drabbade stamfolken

Michael Tharakan är forskare på Center for Development Studies i Trivandrum. Han har särskilt studerat konsekvenserna av den stora jordreformen i Kerala.

– Tidigare hade feodala herrar ägt väldiga skogsområden, där stamfolken kunnat leva utan andra skyldigheter gentemot godsägaren än något slag av gåvor några gånger om året. När godsägaren genom jordreformen tvingades ge upp äganderätten till jorden drabbade det indirekt stamfolken, eftersom de inte odlade marken. Som nomader fick de ingen jord, den fördelades till fast bofasta bönder.

Det var inte första gången stamfolken fick sitta emellan. För tjugo år sedan utrotades malarian från bergsområdena. På sitt sätt var det säkert bra också för stamfolken. Men samtidigt som de slapp undan sjukdomens gissel blev själva grunden för deras existens ännu smalare.

– Det blev en veritabel folkvandring från Travancore i söder till bergen i Malabar i norr. Nybyggarna högg ner skogarna, bröt mark och jagade bort stamfolken från deras traditionella områden. Den mark de av tradition hade levt av förvandlades till marknadsvara. Ibland var det rena vildvästernförhållanden, där nybyggarna dödade många av urbefolkningen.

I muduvanfolkets by

I dag är det inte många stamfolk som lever på traditionellt vis. Vi besöker muduvan-folkets by Kudi, på över 2 000 meters höjd, helt nära Anamudi, Sydiens högsta berg. För att komma dit måste vi vandra tre timmar genom tät skog, vars mark är täckt av svultna blodiglar.

Vi bor i byns gästhus. Som en välkomstgest bjuds vi på en bricka vildho-

nung, doftande söt, samlad i skogen.

Muduvanfolket levde nomadiskt tills för trettio år sedan, flyttade varje år och brände skogen för att odla. När omvärlden trängde sig på fick man mindre utrymme och sedan tio år lever man bofasta på samma plats med kardemummaodlingar ute i skogen och med grönsaksland inne i själva byn.

– Tidigare jagade vi allt slags villevråd, berättar byns "chef" eller "kani", han heter **Veluswamy**. Nu är det förbjudet eftersom byn ligger i ett naturvårdsreservat. Elefanter kommer ofta till byn men gör sällan någon skada. Vildsvinen förstör mycket mer.

Fortfarande tillämpar muduvanderna svedjejordbruk på grönsaksodlingarna. Man har ingen boskap och enda sättet att gödsla är med askan från brända träd.

De senaste åren har muduvan-folket fått hjälp av Keralas delstatsregering att bilda ett kooperativ, som köper upp inte bara kardemumman utan också honung, vildpeppar, citrongräs och medicinalörter som man samlar in. Någon skola finns inte i byn. De flesta är analfabeter. Inte heller finns det någon möjlighet till sjukvård, annat än genom de örtmedicinärer kanin ordinerar.

Bara sällan kommer Veluswamy till Munnar, närmsta stad, dit det är en dags resa. Skulle han hellre vilja bo där, fråga vi.

– Nej, vi tycker bättre om livet här än det i städerna, även om här finns svårigheter. Men här finns inga föroreningar, inget buller. Här har våra förfäder levt. Här vill vi också leva våra liv.

Tegelarbetarfamilj i ett stamfolksområde utanför Sultans Battery.

FRÅN

Medborgarrättsskämpe och fackföreningspionjären, den keralafödde och självlärd författaren P. Kesava Dev utkom 1944 med sin första novell skriven på malayalam. Nedan följer ett till svenska översatt utdrag från den engelskspråkiga upplagan "From the gutter" utgiven 1978. Novellen handlar om Pappu, rickshaw-dragaren, desillusionerad, hemlös och i avsaknad av identitet. En dag räddar han från rännstenen ett barn vars fattigdom återspeglar hans egen olyckliga och berövade barndom. Ett nytt liv börjar för Pappu som tar sig an flickan. Märkligt nog finner han en identitet och en mening med tillvaron när han glömmer sig själv och börjar leva för henne. Men liksom rickshaw-hjulet tvingas snurra kring sitt nav så har också ödet sin obehagliga gång. (engelska upplagan kan beställas genom Orient Longman Ltd, 3/5 Asaf Ali Road, New Delhi - 110002, 5Rs)

"Lakshmi gick ut fjärde klassen i grundskolan. Pappu hade bestämt att hon skulle få fortsätta i en engelsk skola, något som också hon själv gärna ville. Hennes mor Kalyani önskade också att hennes dotter skulle lära sig engelska. Därmed skulle hon kunna vara säker på att få ett arbete i framtiden. Ändå uttalade hon inte sin önskan utan sa till Pappu: "Den engelska skolan är annorlunda. Det är inte som att lära sig malayalam. Man måste betala avgifter och köpa böcker. Hon måste klä sig som de andra flickorna. Har vi pengar till allt detta?"

För Pappu var inte detta några allvarliga problem. Vad han än gjorde för Lakshmis skull så skulle det aldrig vara för mycket eller för svårt.

Han hade bestämt sig: "Allt skall ordna sig. Jag tänker se till att hon får en engelsk utbildning. Jag kommer att betala hennes avgifter och köpa hennes böcker. Det är ju för hennes skull som jag sliter."

Kalyanis ansikte strålade av glädje och hon lyfte händerna i en enkel gest av tacksamhet.

Så började Lakshmi som elev i den engelska skolan. Det nya alfabetet och glosorna som hon lärde sig repeterade hon stolt för Pappu när hon kom hem. Ibland ställde hon frågor till Pappu på det nya språket, "What is your name?". Hon började kalla Pappu för "Uncle" och Kalyani för "Mother" bara för att visa sin nyvunna kunskaper i engelska.

Pappu var mycket noga med att hennes skolavgift skulle betalas i tid och att hon skulle klä sig lika elegant som de andra flickorna.

Han gick till arbetet innan hon gick till skolan. Han brukade stanna till på vägen för att få en skytt av henne när hon gick iväg.

Det var inte utan stolthet som han såg henne gå hand i hand med flickor från rikare familjer. Han sträckte på sig vid tanken och erfor en känsla av välbehag i hela kroppen.

En dag när han i en paus i arbetet stod och såg sig omkring i närheten av skolan fick han

se Nalini, polischefens dotter, komma ut från skolan i sällskap med Lakshmi. De gick glada arm i arm med varandra. Pappu hade sällan känt sig så upprymd.

Kalyani var försiktig i sitt ansvar för hushållet. Hon visste att Pappu hade tagit på sig en börda som kanske skulle bli honom för tung. Hon förde en noggrann kontroll över hushållets utgifter och drygade ut familjeekonomin genom att odla grönsaker i trädgårdslandet och föda upp några hönor.

En dag frågade Lakshmi Pappu om han inte kunde ge henne en likadan blus som dotterns dotter hade. Hon visade en provbit på tyget som hon tagit med sig. Pappu svarade att han skulle ordna det till dagen därpå. Kalyani kommenterade argt: "Ska du dansa efter hennes pipa? Kan hon inte vara nöjd med det hon har? Om vi försöker efterlikna de rika så kommer vi att bli ruinerade".

Lakshmi förlorade också humöret: "Jag frågade inte dej, mamma". "Ja, hon frågade faktiskt mej och inte dej" replikerade Pappu till Lakshmis försvar.

"Jag skall ge henne allt hon önskar. Hon skall inte behöva sakna något som hennes vänner har".

Nästa dag gick Lakshmi till skolan i de nya kläderna.

Lakshmi överträffade alla förväntningar i sina studier. Hon talade bra och kunde sjunga. Hennes språk hade en naturlig klarhet och enkelhet och hennes sångröst en ovanlig charm. Hon var pigg och på alerten, hade lätt att lära och var lättäm i umgänget. De övriga eleverna såg upp till henne och hon blev snart lärarnas favorit. Hon blev vän med flickor från förmögna familjer. Hon besökte deras hem och blev bekant med deras föräldrar.

Hon ville gärna själv bjuda hem sina vänner, men hur skulle hon kunna bjuda dem till den lilla hyddå som var hennes eget hem? Hur skulle hon kunna presentera sin mor, som inte ens kunde läsa, för dem? Och sin

fosterfar som bara var en rickshaw-dragare?

Hennes vänner brukade ibland fråga om hennes hem och föräldrar. Hon svarade undvikande vid sådana tillfällen.

Hon fruktade att hon skulle förlora den tillgivenhet och aktning hennes vänner hyste för henne i samma ögonblick som det visade sig att hennes fosterfar var en rickshaw-dragare.

En dag sa Nalina: "Jag skulle vilja komma hem till dig". Lakshmi fick nästan en chock men hämtade sig snabbt: "Oh, du förstår den tjänare vi har för tillfället är en odräglig typ. Du kan väl komma när vi fått tag på en bättre tjänare" slingrade hon sig.

"Jag är inte intresserad av att träffa din tjänare, Lakshmi. Jag skulle vilja träffa din mor", sa Nalini.

"Mor mår inte bra. Du kan komma när hon blivit bättre."

Lakshmi lyckades på något sätt slingra sig ur situationen.

En dag medan Lakshmi gick av och an framför huset och läste en bok hörde hon plötsligt ljudet av ett signalhorn från en bil. Hon lyfte blicken bara för att upptäcka sin väninna Chandrika. Chandrika skulle resa någonstans med sin far i deras bil. Chandrika log. Lakshmi bleknade.

I skolan dagen därpå frågade Chandrika henne: "Var det ert hus?"

"Oh nej, jag råkade bara stå där. Vårt hus ligger bakom det hus du såg."

Var gång hon råkade möta Pappu på gatan, låtsades hon som om hon inte hade sett honom. Hemma pratade hon inte mycket med Pappu. Hon talade med sin mor bara när det var absolut nödvändigt. Om Pappu frågade henne något så svarade hon enstavigt och undvek honom sedan. Blev hon tillfrågad om hon inte kunde sjunga en sång så svarade hon att hon måste läsa sina läxor och behövde vara ifred. Hon satt i sitt rum och tillbringade sin tid med att läsa, som om hon inte hade något som helst att göra med de övriga. Hon hade blivit allt mer självupptagen. En påtaglig brytning hade verkligen inträffat.

Hon dekorerade rummet på södra sidan med färgat papper och tillbringade all sin tid där. Hon lät förstå att hon önskade få vara ifred när hon var på sitt rum. Och de två andra i huset respekterade hennes önskan. Pappu sov i det andra rummet. Hans plåtkoffert och vattenpipa flyttades till detta rum.

Kalyani kunde inte undgå att lägga märke till sin dotters förändring. Men hon sa inte ett ord, utan höll sina tankar för sig själv.

En dag ropade Pappu från sitt rum: "Lakshmi, sjung en sång för oss". "Jag kan inte. Jag har så mycket att läsa". Vid detta svar kunde Kalyani inte hålla tillbaka sin ilska: "Varför kan du inte sjunga? Nu slutar du upp med ditt läsande och sjunger för oss. Med en gång!"

"Det gör inget" sa Pappu. "Låt henne läsa,

RÄNNSTENEN

annars kanske hon inte klarar examen." Pappu hade också blivit medveten om Lakshmis förändrade beteende. Detta oroade emellertid inte honom. Han förväntade sig varken respekt eller tacksamhet från henne. Det enda han önskade var en mening i tillvaron, något att leva för. Han ville bara ha någon att älska och det hade han fått i Lakshmi.

Lakshmi gick igenom årskurs efter årskurs med toppbetyg. Hon var skolans stolthet. Lärarna förutspådde henne en mycket lovande framtid. Kostnaderna för hennes utbildning fortsatte att stiga. Hon presenterade en lång lista för Pappu på vad som behövdes: Skolavgifter, böcker, papper, reservoarpenna, blyertspennor, puder, tvål etc. Och Pappu såg till att allt betalades. Pappu arbetade outröttligt. Han gick tidigt i gryningen och kom hem först efter midnatt. Han åt ett mål mat och gick sedan till sängs. Snart skulle han åter ge sig iväg för nästa dags körningar. Det var endast på natten som han åt en riktig måltid. Resten av hans vakna tid klarade han

"Det var inte utan stolthet som han såg henne gå hand i hand med flickor från rikare familjer"

sig på te. I pauser mellan olika körningar kunde han slumra till några ögonblick och tillsammans med de få morgontimmarna var detta all den sömn han fick. Bad och annan avkoppling kunde han få tid över till vid enstaka tillfällen.

Hemma såg han endast sällan Lakshmi. När han för på morgonen sov hon fortfarande och när han återvände hade hon redan lagt sig. Vad hon behövde från honom fick han reda på genom Kalyani. När Lakshmi var på väg till eller ifrån skolan kunde han få en skymt av henne. Men han höll sig på avstånd för att inte stöta ihop med henne.

En natt vaknade Pappu för att på nytt ge sig iväg. Det var ännu inte riktigt gryning. Kalyani som sov på en matta på golvet vaknade också. Av ren utmattning satt dock Pappu kvar i sängen. Kalyani bönföll honom: "Snälla du, försök att sova lite till. Du kan gå lite senare idag." "Nej, tåget kommer snart in. Jag måste gå nu." "Men passagerarna kan ta vara på sig själva. Du behöver vila. Du kan gå efter frukost. Ligg nu kvar och försök sova." "Lakshmis skolavgift måste betalas idag och jag har inte tillräckligt med pengar." Han steg upp ur sängen.

"Det är inte så bråttom. Du kan betala avgiften efter några dagar." "Om vi inte betalar idag så måste vi betala förseningsavgift. Lakshmi skulle inte tycka om det". Pappu gick ut. Kalyani suckade.

Klockan var nio. Pappu hade ännu inte tjänat tillräckligt för att kunna betala skolav-

giften. Han kände sig otålig. Han hade bestämt att han inte ens skulle ha en kopp te förrän avgiften var betald. Han gick av och an med sin vagn. Han stannade upp ett ögonblick på gatan utanför skolan och räknade pengarna. Det fattades fortfarande en och en halv rupie. Han fick inga fler kunder. På håll såg han Lakshmi dyka upp tillsammans med sina vänner. Smygande tog han sig från platsen. Pappu var verkligen oroad. Han behövde en och en halv rupie. Hur skulle han klara det?

Han lånade aldrig pengar. Han ville inte vara beroende av någon.

Men denna dag var han verkligen hjälplös. Han drog sin vagn längs med gatan. Slutligen befann han sig framför den tebar där han en gång hade bott. Han stannade till utan att egentligen veta vad han hade där att göra. Tebarens ägare frågade:

"Hur står det till, Pappu? Du ser bekymrad ut."

"Jag behöver en och en halv rupie".

"Näväl det kan du få av mig".

"Vet du inte att jag aldrig lånar pengar?"

"Nu är det så att jag har en del pengar som faktiskt tillhör dej – du kommer väl ihåg att du lämnade lite pengar som jag skulle förvara åt dej. Du kan ju ta en del av dem."

"Du menar inte att det fortfarande finns pengar kvar?"

"Jo, det menar jag."

Mannen gav honom fem rupier. Pappu lämnade sin vagn i närheten av baren och sprang iväg till skolan. Lektionerna hade redan börjat. Pappu gick rakt in i Lakshmis klassrum. Alla såg förvånade, nästan förskräckta upp. Lakshmi bleknade. "Försvinn härifrån" skrek läraren. Pappu stod några ögonblick som slagen. Hans ögon blev blodröda. Läpparna darrade. Plötsligt lyfte han sin högra hand hotfullt. "Nej" utropade Lakshmi. Pappus hand stannade i sin rörelse. Han såg på henne och armen slappnade av. Sakta sänkte han handen. En av skolans vakter kom nu springande in i klassrummet. Läraren bad vakten att omedelbart se till att få ut inkräkterna. Vakten närmade sig Pappu. "Kom närmare och jag slår in skallen på dig", röt Pappu.

Pappu gick fram till Lakshmi. "Här är din avgift" sa han till henne medan han tog fram pengarna ur ett veck i sitt höftskynke. Han la dem framför henne och med tyglat ursinne i blicken såg han på läraren och försvann ut.

"Vem var det Lakshmi?" frågade läraren med barsk stämma.

"Det var en rickshaw-dragare. Han är inte helt tillräckelig".

Resten av dagen kände sig Lakshmi dystert och utan arbetsglädje. Pappu kom hem tidigt på kvällen, helt uttröttad. Väl inne på gårdsplanen råkade han få höra ett pågående samtal. Det var Lakshmi som pratade med sin mor:

"Mamma, jag skulle vilja gå på bio".

"Varför vill du ha just mej med?" undrade Kalyani från det andra rummet.

"Vem skulle jag annars fråga?"

"Det vet du väl".

"Du menar farbror? Det kan jag inte. Och jag tänker för övrigt inte gå någonstans med farbror hädanefter".

"Varför det?"

"Jag vill inte att någon skall se mig i hans sällskap. Jag blir utskämd".

"Vad var det du sa?" skrek Kalyani som aldrig brukade höja rösten. Pappu hade aldrig hört henne så arg.

"Vad var det du sa?" vrålade Kalyani medan hon rusade in i Lakshmis rum. "Sen när har du börjat skämmas för din farbrors sällskap? Sen när, din otacksamma slampa?" Hon darrade av vrede.

Lakshmi yttrade inte ett ord. Hon satt bara med sänkt huvud, dystert och modstulen. Kalyani fortsatte att gråla på henne tills hennes raseri började ebba ut.

Pappus hjärta slog allt fortare. Han kände

"Kom närmare och jag slår in skallen på dej" röt Pappu.

som om han velat skära ut den tunga som sagt att det var en skam att ses i hans sällskap. Han skulle vilja sätta eld på huset och för alltid försvinna från denna plats. Han höjde sin knutna näve mot himmelen. Han tog några snabba steg fram, men plötsligt behärskade han sig och stannade upp.

I rumslampans sken såg han nu Lakshmis lugna ansikte. Flickan som han hämtat från rännstenen för nio år sedan. Det var hon som gav honom ett mål för hans strävan. Hon var resultatet av hans nioåriga slit. Blomman som vissnat och nästan förtorkat i den tryckande hetan från den förtärande fattigdomen hade nu börjat resa sig och slå ut sina blommor i det nya livets friska vårregn. Hon hade bara blivit vilseledd av det falska prålet i sin nya miljö. Stackars flicka. Varför anklaga henne? En skör varelse som han upprättat och givit kraft genom nio långa år av hårt arbete. Skulle han krossa allt detta på ett ögonblick. Nej, aldrig! Pappu log i mörkret.

Medan Pappu åt sin middag sa Kalyani till honom:

"Det är lika bra att hon får sluta med sina studier för gott". Pappu såg upp med spelad förvåning: "Varför det?"

"Den där fina engelska skolan har gått henne åt huvudet. Hon tror att hon är förmer än andra i sin uppblåsthet".

"Nä, glöm det. Hon är ju fortfarande bara ett barn. Ta inte hennes ord för allvarligt".

(Övers. Thomas Arvidsson)

Medling urholkar arbetarnas strejkvapen

Poulose Mar Poulose, "Folkets biskop" i Trichur, medlade framgångsrikt i en långdragen arbetskonflikt mellan kulier (bärare) och affärsmän. Men han tror inte att alla arbetskonflikter kan lösas genom medling, "då urholkas dynamiken i arbetarnas strejkvapen. Arbetarna måste kämpa för sina rättigheter".

Poulose Mar Poulose utnämndes till "Folkets biskop" sedan han framgångsrikt lyckats medla i en långdragen arbetskonflikt mellan kulier, bärare, och affärsmän. Strejken hade pågått i 44 dagar i Trichur. Lika länge hade alla stadens affärer varit stängda. Allmänheten var irriterad. Man fick resa milslångt för att få tag på också vanliga livsfrönheter som ris.

Poulose Mar Poulose är en kontroversiell biskop för den nestorianska kyrkan i Indien, ett av de minsta men också äldsta kristna samfundet.

– Kulierna hade under en lång tid fått se sina löner urholkas allt mer av inflationen. Det man begärde var egentligen

inte löneökningar utan kompensation för inflationen. "Ta inte vad vi redan har i korgen", sa man.

Kulierna utsatta

Kulierna är en utsatt grupp i samhället. Tillgången på arbete är oregelbunden. För det mesta bär de sina bördor på huvudet, utan redskap. En av deras viktigaste inkomstkällor är transporter av varor till affärerna.

När bärarna hade strejkat en och en halv månad var situationen ytterst spänd. Keralas arbetsminister hade förgäves sökt ingripa. Många var rädda för urladdningar med fysiskt våld.

– I det läget kände jag att jag kunde göra en insats. Jag visste att arbetarna skulle acceptera mig som medlare, jag har skrivit en doktorsavhandling om marxism och religion och är känd för att stå på arbetarnas sida. Och många av köpmännen var mina församlingsmedlemmar.

Sedan båda parter accepterat att träffas hemma hos biskopen började man på strejkens 44:e dag samtal, som varade kontinuerligt under tio dagar.

– Vad jag kunde göra var att skapa en plattform och en atmosfär, där parterna kunde komma till tals med varandra.

Efter 54 dagar kom man slutligen fram till en lösning. Efteråt utnämnde en tidning Poulose Mar Poulose till "Folkets biskop" och skrev bla så här:

"Poulose Mar Poulose har genom sin insats då det gällde att lösa arbetskonflikten nu försvarat sin doktorsavhandling "A Bonhoefferian Corrective of Karl Marx's critique of Religion" med ännu större eftertryck än vad han gjorde vid University of California 1975."

– I det här fallet var det nödvändigt med medling. Men jag tror inte att alla slags arbetskonflikter kan lösas på det sättet, då urholkas dynamiken i arbetarnas strejkvapen. Arbetarna måste kämpa för sina rättigheter. Ibland kan det dock, som Mao har sagt, vara nödvändigt att efter två steg framåt ta ett steg bakåt.

Religionen kan vara befriande

– För mig personligen var det här ett mycket lärorikt sätt att vara med i ett viktigt samhällsförändrande skeende. Kyrkan ska vara mitt i världen, vara delaktig i världens förändringar. Religionen kan spela en befriande roll, men gör det alltför sällan i Indien, där den oftast verkar för ett bibehållande av status quo.

Poulose Mar Poulose är aktiv inom Peoples Union for Civil Liberty. Ofta utsätts han för kritik för sitt politiska engagemang.

– Vilken rätt har en biskop att tala om politiska ting, säger man. Då brukar jag svara, "vilken rätt har en biskop att tala om".

För tre år sedan ledde Pavanan, ordförande i den rationella ateistiska rörelsen i Kerala, en demonstration mot ett rikt hindutempel, som varje år får in miljoner rupier i offer och som arvoden för en dags puja (förböner). Det var inte fråga om tro eller inte tro utan om hur pengar

används. Vore det inte bättre om templet höll kor än en massa kostsamma och onyttiga elefanter. Man kunde ge lite mjölk som offer åt gudarna och resten åt barnen.

Det var inte populärt. Elefantskötarna pryglade upp demonstranterna medan

polisen tittade på. Och fortfarande håller templet sig med 36 elefanter, varav några ses här på den stora hinduiska puramfesten i Trichur, där sammanlagt 111 elefanter är i aktion.

Annons

Resa är viktigt

Du kan köpa billiga flygbiljetter till de flesta platser utanför Europa och USA genom mig. Normalt har jag de lägsta priserna och fördelaktigaste villkoren i Sverige. Nedanstående exempel gäller ToR från Stockholm och i allmänhet ettårsbiljetter.

Bangkok	4875:–
Beijing	6488:–
Bombay	5000:–
Calcutta	4660:–
Colombo	4980:–
Dacca	4660:–

Delhi	4998:–
Rawalpindi	5150:–
Jakarta	5950:–
Manila	5000:–
Singapore	4800:–
Australien	9300:–
Addis Abeba	4714:–
Dar-es-Salaam	5911:–
Lusaka	6530:–
Maputo	6663:–
Nairobi	5501:–
Buenos Aires	9950:–
Havanna	4550:–
Kingston	5515:–
Mexico City	5515:–
Rio de Janerio	8285:–
Lima	7530:–
Managua	5515:–

Litteratur och kartor:	
Kompendium om Nepal	46:–
Karta	25:–
Kathmandu & the kingdom of Nepal	40:–
Trekking in the Himalayas	45:–
Vandringsskator, inhemska	18:–
tyska	55:–
India – a travel survival kit	90:–
Kashmir, Ladakh travelguide	40:–
Kartor Indien	fr 18:–
Kartbok Indonesien	40:–
Indonesia Handbook	69:–
Bok om Bhutan	90:–

LÄS och RES Christian Jutvik

Täljö 184 00 Åkersberga 0764/639 29

NYHETSÖVERSIKT 15/1-15/3 1983

Sammanställning: Karl Reinhold Haellquist

PAKISTAN:

USA-planen anlände

De tre första av sammanlagt fyrtio F16-plan som köpts från USA för en beräknad kostnad av \$ 1.1 miljard anlände till Pakistan 15/1. Stridsflygplanen har köpts med tanke på den ryska interventionen i Afghanistan och den indiska militära överlägsenheten. General Zia ul Haq omtalade 31/1 för pakistanska journalister att "genom den Högstes nåd" hade Pakistan fått köpa F16-plan med den mest avancerade radar- och elektroniska utrustningen. De två F16-utrustade skvadronerna kommer dock inte att vara stridsklara förrän efter 18 månader. (The Muslim 1.2.83, FEER 3.2.)

Ombudsman eller woman?

En "Ombudsman Law" antogs 24/1. (25/2 utsågs Sardar Iqbal, tidigare Chief Justice, till "Ombudsman", Wafaqi Mohtasib.) Tidskriften Viewpoint hade på ett omslag texten "Wanted: an Ombudswoman" och motiverade i en artikel denna efterlysning med att kvinnorna är den mest förtryckta befolkningsgruppen och därför behöver skydd av en "Wafaqi Ombudswoman". Ombudsmannen, som utses av presidenten, skall "diagnostisera, undersöka, avhjälpa och rätta till varje oförrätt som vållas en person genom administrativa misstag". (Viewpoint 3.2., The Muslim 25.1.)

Om PPP återfår makten

PPP:s (det tidigare regeringspartiet, bildat av Bhutto) G. M. Jatoi förklarade i Lahore att PPP vid sin återkomst till makten inte skall hämnas på sina opponenter - dagens makthavare - utan följa lagen. (Viewpoint 10.2.)

Inga partier i val

1983 är de lokala valens år, men dessa val skall hållas utan politiska partier, sa general Zia 16/2. Många oppositionspolitiker kritiserade Zia ul Haqs uttalande tidigare att den nya "politiska struktur" han utlovat skall vara "islamsk och i enlighet med 1973 års grundlag". (The Muslim 17.2., Viewpoint 3.2 och 24.2.)

Kvinnor protesterar

Kvinnorganisationer genomförde 12/2 i Lahore en protestmarsch mot ett lagförslag om vittnesmål. Polisen attackerade kvinnorna med batonger och tårgas. Islamska grupper - mest, men inte enbart, manliga - fördömde kvinnoprotesterna som gudlösa och anti-islamska. De hävdade att de styrande i landet 1977 nomineras av Profeten. Några krävde att de protesterande kvinnorna skulle halsuggas. All Pakistan Women's Association o a. kvinnorganisationer antog vid ett möte i Karachi 2/3 en resolution som bl a uttalade: "Detta möte uttrycker sin bestämda tro och åsikt att den heliga Koranen otvetydigt fastställt att män och kvinnor är jämlika och försvaret kvinnans ställning i alla livets skiften. Mötet menar att de islamska rättsprinciperna kräver att kvinnans vittnesmål skall väga lika tungt som mannens." Den 3/3 antog Majlis-i-

Shoora "Evidence Law", vilket enligt ordföranden innebar "en milstolpe i landets historia och i genomförandet av ett islamskt samhälle". I diskussionerna hade framförts att en kvinnas vittnesmål skulle vara giltigt endast om det gällde födelse, jungfrudom eller andra förhållanden som inte vanligtvis observeras eller är direkt kända av män, möjligen också om det gällde vissa enklare ekonomiska transaktioner. Lagtexten innebär en kompromiss; vittnesmål inför domstol är giltiga om de avges av två män eller en man och två kvinnor; finns endast ett kvinnligt vittne må domstolen bestämma efter omständigheterna samt efter Koranen och sunna. (Viewpoint 17.2, 24.2 och 10.3.83, The Muslim 13.2, 27.2 och 4.3.83.)

Shiamoské vanhelgad

10 000 shia-muslimer höll 4/2 en sittstrejk på Karachis huvudgata Jinnah Road. (Shia utgör ca 20 % av de pakistanska muslimerna; flertalet bor i Karachi.) De protesterade mot påstått vanhelgande av en moské. Den 21/2 demonstrerade sunni-muslimer i Karachi och sammanstötningar med polisen uppstod både då och 20/3, efter bönestund i den omstridda moskén. Utegångsförbud infördes nattetid. Religiösa ledare försäkrade att de sk sektstriderna varken inspirerats av shia eller sunni utan av "vissa anti-pakistanska element". Zia ul Haq avvisade kategoriskt att politiska motiv låg bakom, medan inrikesministern beskyllde "anti-islamska" element för bråken. (Viewpoint 10.2 och 28.2.83, The Muslim 5-6.2 och 23.2.)

Hjälp med kärnvapen

USA:s biträdande utrikesminister sa i parlamentskommitté 26/2 att Kina hjälper Pakistan att framställa kärnvapen. Samma dag skrev Pakistan och Kina under ett avtal om radio- och televisionssamarbete. (Viewpoint 3.3.)

Samarbetsavtal

Zia ul Haq och Indira Gandhi undertecknade i mars en överenskommelse om samarbete inom handel, industri, hälsovård, utbildning, kultur, turism, vetenskap och teknologi genom en blandad kommission (joint commission) för bilateralt samarbete. (The Muslim 11.3.)

BANGLADESH:

Löfte om val

Undantagstillståndet i Bangladesh är annorlunda: "Det är folkets undantagstillstånd och dess syfte är att återställa en hälsosam demokrati". Denna tolkning framförde general Ershad, CMLA (Chief Martial Law Administrator) i ett radio- och TV-tal 30/1. Han meddelade vidare att övergången till demokrati skall börja i år med val till lokala församlingar. Val till en nationalförsamling kan äga rum först sedan 1972 års grundlag omarbetats. Politiska partier anklagade general Ershad för att försöka förvanska demokratin och väd-

jade till militärregeringen att upphäva undantagstillståndet och återställa grundlagen av 1972.

General Ershad anmodade i sitt tal alla att i alla sammanhang tala bangla (bengali) och han bad forskare och intellektuella att utarbeta en naturvetenskaplig terminologi på bangla. Han planerar att revidera familjelagstiftningen av 1961 så att förtrycket av kvinnor upphör, liksom att barn hindras lämna landet "för avskyvärda syften" i adoptioners namn. (Bangladesh Observer 31.1.)

Studenter demonstrerade

Studenter i Dhaka demonstrerade 1/2 för återställande av medborgerliga fri- och rättigheter.

Ökat cyklonskydd

Vid ett möte i Dhaka beslöt landets National Cyclone Preparedness Policy Committee att stärka handlingsprogrammet mot cyklonernas härjningar genom att mobilisera alla tillgängliga resurser och vidta effektiva förebyggande åtgärder. (Bangladesh Observer 6.3., ledare.)

INDIEN:

CPI(M)-kongress

Det marxistiska kongresspartiet, CPI(M), höll partikongress 25-28/1 i Calcutta. Under intryck av de regionala krafternas framgångar i delstatsval i södra Indien i januari uppmanade en resolution till vaksamhet mot krafter som arbetar "i samförstånd med de imperialistiska staterna som avser att balkanisera Indien". (Link 13.2.)

Regeringsombildning

På Indira Gandhis begäran inlämnade 28/1 centralregeringens 59 ministrar sina avskedsansökningar. "Tid för slakt", varslade Times of India i en ledare. Nio ministrar lämnade regeringen för gott. Till en av de fem generalsekreterarpöstrerna utsågs Rajiv Gandhi. Den erfarna K. Tripathi, 79, utsågs till "arbetande ordförande". Han förklarade efter regeringsomöbleringen: "Nu är tiden inne för alla kongressmän att vakna upp ur sin slummer och arbeta med förnyade krafter för partiet". (India Today 28.2, Asiaweek 11.2.)

Effekt av valförluster

"Det som händer i Delhi kommer att få spridningseffekt i hela landet" sa Indira Gandhi under valkampanjen före kommunalvalet där 6/2, Vangkam(II) vann en storseger. (India Today 15.2.83.) "Någon ska göras ansvarig för Delhivalet", menade ledaren för det åtminstone dittills starka oppositionspartiet BJP, Bharatiya Janata Party, och avgick 8/2. BJP kritiserades starkt av sin militanta stödtrupp, RSS, Rashtriya Swayamsewak Sangh. (India Today 28.2., Link 13.2.)

Matbrist i Tamilnadu

Brist på mat och vatten gjorde sig alltmera kännbar i Tamilnadu och många andra delstater, där skörden slagit fel. Missnöjet med centralregeringen ökade och sympatin för de regionala och separatistiska strävandena tilltog i takt med det svårartade ekonomiska läget. (India Today 28.2.)

AFGHANISTAN:

Läs- och skrivkurser

En talesman för det afghanska undervisningsministeriets alfabetiseringsbyrå meddelade 14/2 att 633 000 människor lärt sig läsa under det gångna året. 31 000 läs- och skrivkunnighetskurser hade anordnats (SWB FE/7260, 17.2.)

2 milj flyktingar

Antalet afghanska flyktingar uppgick enligt guvernören i North-West Frontier Province 26/2 till 2 150 000, placerade i 282 flyktingläger i NWFP. (SWB FE/7271, 2.3.)

Kriget i rysk press

Ryska massmedier har börjat informera något om det väpnade motstånd de ryska truppena möter i Afghanistan. Tass och tidningarna Pravda och Izvestia har publicerat rapporter om tex bombattentat, som den afghanska motståndsrörelsen lyckats utföra i Kabul. (FEER 17.3.) I Afghanistans radio meddelades en av dessa händelser på följande sätt 27/2: "Ett band av afghanska kontrarevolutionärer, dessa folkets, fäderneslandets och revolutionens fiender med sina anti-islamiska och omänskliga handlingar, har än en gång visat sina skändliga ansikten för vårt revolutionära hemlands arbetare" (genom att spränga två bomber i den del av Kabul där de sovjetiska rådgivarna bor). (SWB FE/7270, 1.3.)

Ny utvecklingsplan

Vid ett regeringsmöte 17/3 presenterade regeringschefen Keshtmand utkastet till en socio-ekonomisk utvecklingsplan och finansministern framlade budgeten för år 1362 (mars) dets svårigheter, som han tillskrev "reaktionens och imperialismens krig mot vårt land" och världens makter. Det faktum att IDA, Asian Development Bank och en del internationella organisationer upphört ge krediter hade "i någon utsträckning" haft negativa verkningar på ekonomin. Landets naturresurser och arbetare samt "den omfattande broderliga hjälpen från USSR och andra socialistiska länder" garanterade dock fortsatta framsteg. (SWB FE/7287, 21.3.)

SRI LANKA:

Slut på undantagstillstånd

Det undantagstillstånd, som införts 20/10 1982, kort efter omvalet av president Jay-

ewardene för en andra sexårsperiod, upphörde 20/1. Den 4/2, på Independence Day, avlade Jayewardene änyo presidenteden. (The Straits Times 21.1.83, FEER 17.2.)

Engelska nationellt språk

Vid öppnandet av parlamentet 9/2 – i den nya parlamentsbyggnaden i Kotte – meddelade presidenten att engelska ska proklameras som nationellt språk för att underlätta kontakterna mellan singalesisk- och tamilalande i landet och med den internationella världen. (Bangkok Post 10.2.)

Rekordstort budgetunderskott

Sri Lankas budgetår sammanfaller med kalenderåret, men 1983 års budget framlades först 8/3 för att inte påverka den folkomröstning i december 1982, som gav regeringspartiet UNP, United National Party, ytterligare sex år vid makten utan allmänna val. (Val skulle annars ha hållits i februari 1984.) Det rekordstora budgetunderskottet på Rs. 29 miljarder (\$ 1.26 miljarder) nödvändiggjorde, enligt finansministern, kraftiga skatte- och prishöjningar, utöver de prisstegringar som infördes efter presidentvalet 1982 enligt Internationella Valutafondens krav. Hälften av underskottet i budgeten kan täckas av utländska lån och bidrag – Sri Lanka är per capita världens störste mottagare av internationellt bistånd. Den nya budgeten betonar produktion, arbetsmarknad och export, medan de senaste fem årens tonvikt legat på handel, byggande och turism.

I maj skall tjugo fyllnadsval till parlamentet hållas, och finansministern har förklarat sig medveten om det missnöje och de svårigheter prisstegringarna vållar. Regeringen sitter dock med en betryggande 2/3 majoritet i parlamentet. (FEER 24.3.)

NEPAL:

Samarbete med grannländer

Premiärminister Thapa besökte i februari Pakistan, Indien och Bangladesh. 7/2 utfärdades en gemensam pakistansk-nepalesisk kommuniké som drog upp riktlinjer för ett intensifierat samarbete. Nepals önskan att förklaras som fredszone betonades starkt av premiärminister Thapa. (Viewpoint 10.2.) Vid samtalen med Indira Gandhi i New Delhi behandlades bl a utnyttjandet av vattenresurserna i de gemensamma floderna. En Joint Commission för det ekonomiska samarbetet upprätades. (Hindustan Times Overseas 17.2.) I Dhaka konstaterades att den Joint Economic Commission som sammanträtt i Kathmandu intensifierat konkreta samarbetsprojekt mellan Nepal och Bangladesh. De båda länderna välkomnade de sju sydasiatiska ländernas beslut att detta år sammankalla ett möte på utrikesministernivå för att starta ett integrerat handlingsprogram. (Bangladesh Observer 19.2. och 22.2.)

Japansk hjälp

Japan beviljade Nepal 110 miljoner yen för att lätta landets skuldbörda. (The Japan Times 23.2.)

Lag om decentralisering

Nepals nationella panchayat antog med överväldigande majoritet en lag om decent-

ralisering. Folkligt deltagande i utvecklingsprocessen skall uppnås genom decentralisering av administrativ makt till de ca 4 000 byråden (panchayats), distrikts- och korporativa organ. Tvivlande röster har emellertid höjts, eftersom många panchayats tidigare präglats av korruption och reaktionärt motstånd mot reformer. (FEER 24.3.) Nepals jordbrukssektor har drabbats hårt av ogynnsam väderlek, vilket medfört prisstegringar och försinkade utvecklingsprojekt. (FEER 31.3.)

BHUTAN:

Isoleringen bruten

Bhutans isolering minskade plötsligt genom en flygförbindelse med Calcutta. Efter tre timmars gudstjänst förrättad av buddhistiska präster och tal av kungens äldre syster, ordförande i det nybildade flygbolaget Druk Air, flög bolagets enda plan den 11/2 från Paro – nära huvudsaden Thimpu till Calcutta. Flygresan kostar \$ 120, enkel biljett. (Statesman Weekly 19.2.)

MALDIVERNA:

Stöd för samarbete

I en kommuniké, utfärdad i Dhaka 6/3 gemensamt av Maldivernas president Gayoom och general Ershad, uttalas ett stöd för ett sydasiatiskt regionalt samarbete och för ett genomförande av FN:s generalförsamlings deklARATION av 1971 om Indiska Oceanen som en fredszone. (Bangladesh Observer 7.3.)

DEN ALLIANSFRIA RÖRELSENS TOPPMÖTE I NEW DELHI

Fred, nedrustning och utveckling var de tre huvudteman det improviserade världsländet Indien betonade då Indira Gandhi öppnade det sjunde alliansfria toppmötet 7/3. (Den ursprungliga tanken var att det skulle ha anordnats i Irak.) "Vi söker vänskap med alla, utom med regeringar som är rasistiska eller som hotar andras surt förvärvade frihet. Alliansfrihet är inte vag, inte negativ och inte neutral", sa premiärminister Gandhi i sitt öppningstal. Hon betecknade den alliansfria rörelsen som "historiens största fredsrörelse".

Vid det första toppmötet, som hölls i Belgrad 1961, deltog 25 nationer; i New Delhi i mars 97 med tillsammans 2/3 av världens befolkning. 140 delegationer, inklusive observatörs- och gästande stater, med 4 000 delegater deltog, och mötet bevakades av över 1 500 journalister.

Mötet bröt inte samman, vilket var en stor framgång, och innebar en rättning mittåt efter den tidigare – inte minst efter Havannamötet 1979 – anti-imperialistiska/anti-väst-erländska inställningen. Denna hade dock luckrats upp av Sovjets engagemang i Afghanistan och Vietnams i Kampuchea.

Indiska Oceanen föreslogs bli en fredszone. Säkerligen uppmärksammades att Sovjet en månad före toppmötet dragit tillbaka sina flottenheter från Indiska Oceanen, varefter de amerikanska flottstyrkorna starkt reducerades.

Indien övertog för tre år den formella ledningen för den alliansfria rörelsen. (India Today 15.3. och 31.3., Mainstream 19.3, South April 1983.)

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Om adressaten begärt eftersändning p g a definitiv avflyttning ska försändelsen inte eftersändas. Denna talong återsändes till avsändaren med uppgift om ny adress

VID OBESTÄLLBARHET

Denna talong ska återsändas med anteckning om orsaken till obeställbarheten, samt ev ny adress.

Avsändaren garanterar returporto som ekonomipost

AVS

Sydasiabulletinen

Box 1625

221 01 Lund

''Kastmärket''

Vi har fått lära oss att indierna går omkring med sitt *kastmärke* i pannan. Det är inte sant.

Enligt gammal sed målar en gift kvinna sin panna med cinnober. Det symboliserar äktenskaplig lycka. I de indiska storstäderna har den gamla seden lösts upp, så att både ungmör och änkor målar sig på samma sätt. Dessutom har man börjat använda plastprickar i diverse färger så att det ska passa till sarin.

När man går i templet målar man sig också i pannan med cinnober och vit aska. I detta sammanhang är det närmast ett tecken på fromhet. Man doppar fingertopparna i askan och drar dem tvärs över pannan, så att det blir tre streck. Sen fullbordar man konstverket med en cinnoberfläck vid näsroten.

En del Vishnu-dyrkare skyltar ännu mera med sin fromhet och målar en treudd i pannan med två vita och en röd udd.

I en del grupper tatuerar man sig i pannan. Då står grupptillhörigheten så att säga skriven i pannan. Detta kan ha gett upphov till våra föreställningar om ''kastmärket'', trots att dessa tatueringar bara används av vissa minoriteter.

Bilden visar en ung sydindisk kvinna klädd till fest.

Text och foto: Göran Djurfeldt

